

KONCEPCIA ROZVOJA MESTA NITRY

O B S A H

1. REGIONÁLNE VÄZBY A POSTAVENIE MESTA NITRY V SPÁDOVEJ OBLASTI NITRIANSKEHO KRAJA	1
2. ÚZEMNÝ ROZVOJ SÍDELNÉHO ÚTVARU NITRA	2
2.1. Demografia	2
2.2. Prioritné zámery rozvoja mesta	5
2.3. Bytová výstavba	6
2.4. Výrobná zástavba	10
2.5. Vybavenostná zástavba	11
3. DOPRAVA	14
3.1. Automobilová doprava	14
3.1.1. Mestská hromadná doprava	17
3.1.2. Prímestská a medzimestská autobusová doprava	17
3.2. Pešia doprava	18
3.2.1. Turistické trasy	18
3.2.2. Cyklistická doprava	18
3.3. Železničná doprava	18
3.4. Letecká doprava	19
3.5. Lanovková doprava	19
3.6. Vodná doprava	19
3.7. Verejné osvetlenie	20
3.8. Autobusové čakárne	20
3.9. Fontány	21
3.10. Rozvoj čistenia mesta	21
4. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	22
4.1. Vodné hospodárstvo	22
4.2. Zásobovanie teplom	23
4.3. Koncepcia rozvoja elektrických rozvodných sietí	23
5. TABUĽKOVÁ ČASŤ K ÚZEMNÉMU ROZVOJU SÍDELNÉHO ÚTVARU NITRA	26
Tabuľka č. 1 – Vybavenostno - výrobné zoskupenia	26
Tabuľka č. 2 – Výrobné zoskupenia	29
Tabuľka č. 3 – Lokality rozvoja poľnohospodárskej výroby	30
6. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	31
6.1. Ovzdušie	31
6.2. Voda	32
6.3. Živočíchy	33
6.4. Zeleň	33
6.5. Hluk	35
6.6. Pôda	35

6.7. Odpady	35
7. INVESTIČNÁ VÝSTAVBA	37
8. CESTOVNÝ RUCH	40
8.1. Ťažiskové úlohy pre rozvoj cestovného ruchu na území mesta a v jeho okolí	44
9. PARTNERSKÉ VZŤAHY MESTA NITRA	46
9.1. Úlohy mesta Nitry v oblasti partnerských vzťahov	49
10. SOCIÁLNA POMOC	50
11. ŠPORT	51
12. ŠKOLSTVO A VEDA	54
13. KULTÚRA	56
14. FINANČNÁ OBLASŤ	58
15. SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU	60
16. PODNIKATELSKÁ ČINNOSŤ	61
17. VÝHĽAD ROZVOJA MESTA V OBLASTI VEREJNÉHO PORIADKU A BEZPEČNÉHO MESTA	63
17.1. Predpokladaný vývoj verejného poriadku v Nitre z pohľadu úloh MsP	63
17.2. Možné formy organizácie výkonu služby	63
17.3. Preventívno-výchovné a preventívno-represívne opatrenia MsP v rámci jej činnosti	65
17.4. Legislatívno-organizačné opatrenia MsP v rámci jej činnosti	66
17.5. Technické zabezpečenie MsP	67
17.6. Návrh všeobecných opatrení potrebných pre činnosť MsP	68
18. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE	69

1. REGIONÁLNE VÄZBY A POSTAVENIE MESTA NITRY V SPÁDOVEJ OBLASTI NITRIANSKEHO KRAJA

Mesto Nitra z hľadiska pripravovanej koncepcie územného rozvoja Slovenska sa považuje za sídelné centrum (pól), ktoré zabezpečuje najvyšší štandard terciálnej obsluhy.

Z hľadiska začlenenia do sídelnej štruktúry je nutné predpokladať polarizačné a aglomeračné účinky mesta Bratislavy, ktoré sú tak silné, že v budúcnosti sa dá očakávať vytvorenie jedného ťažiska osídlenia: bratislavsko – trnavsko – nitrianskeho ťažiska osídlenia, a tak sa samotné mesto môže stať periférnou súčasťou hlavnej ťažiskovej štruktúry štátu, a súčasne začlenené do sídelnej štruktúry ponitrianskej sídelnej rozvojovej osi (Topoľčany, Nitra, Nové Zámky a Komárno), ktorá by mala byť posilnená aj komunikačným prepojením z považského multimodálneho koridoru.

Mesto Nitra ako centrum a súčasne križovatka dvoch významných trás, sa musí preto identifikovať v dvoch svojich polohách:

- po prvé ako centrum podradené významnejšiemu ťažisku osídlenia - Bratislave, s ktorým je nevyhnutné vytvárať intenzívne existenčné väzby, a súčasne ako mesto ležiace na silnej trase k ohniskovej štruktúre štátu (prepojenie banskobystricko – zvolenského a z časti aj košicko – prešovského ťažiska osídlenia s bratislavsko – trnavsko - nitrianskym ťažiskom osídlenia),
- po druhé ako mesto tangentujúce svoje krajské pôsobisko. So vznikom severojužného prepojenia predpokladáme postupný nárast regionálnej trasy na trasu nadregionálnu a bod kríženia, ktorý vznikne v Nitre treba využiť pre hospodársko-ekonomický vzrast mesta.

Aby mesto Nitra túto úlohu mohlo plniť, je potrebné plniť hlavné rozvojové ciele sídla v jeho jednotlivých cieľoch rozpracovaných v nasledujúcich častiach materiálu. Stavebná a urbanistická štruktúra mesta spolu so štandardom terciálnej obsluhy je tak založená, že funkciu zabezpečovania najvyššieho štandardu terciálnej obsluhy môže v krátkej budúcnosti bezproblémovo plniť.

2. ÚZEMNÝ ROZVOJ SÍDELNÉHO ÚTVARU NITRA

Mesto Nitra, z hľadiska sídelnej štruktúry Slovenskej republiky, je definované ako centrum nadregionálneho až celoštátneho významu a v niektorých špecifických funkciách až významu medzinárodného. Urbanistická a prírodná koncepcia predstavuje základný syntetický pohľad na hlavné rozvojové ciele sídla a jeho jednotlivých častí, stanovenie základnej stratégie pre budúcnosť mesta vo všetkých polohách (stavebnej štruktúre, štruktúre verejných priestorov a prírodnej štruktúre). Základnú návrhovú kostru mesta Nitry predstavuje v súčasnosti spracovaný koncept riešenia územného plánu mesta Nitry.

- 1/ Základným nástrojom pre rozhodovanie a realizáciu koncepcie územného rozvoja bude nový schválený územný plán mesta Nitra (ÚPN mesta Nitra).
- 2/ Pre rozhodovanie a realizáciu koncepcie územného a architektonického rozvoja centra mesta Nitry bude územný plán centrálnej mestskej zóny mesta Nitra (ÚPN-CMZ Nitra).

2.1. DEMOGRAFIA

V sídelnom útvare Nitra bývalo ku dňu 1.5.2001 (podľa evidencie Mestského úradu v Nitre) 87 613 obyvateľov. Mesto Nitra je štvrtým najväčším mestom na Slovensku s hustotou osídlenia 808 obyv./km². Administratívno-správne sídlo Nitra bolo vytvorené r.1873 administratívnym zlúčením Horného a Dolného Mesta. V roku 1886 sa k Nitre pričlenila samostatná obec Párovce, v roku 1911 obec Zobor, v roku 1950 obec Čermán a Párovské Háje, v roku 1960 obec Horné Krškany, Chrenová, Kynek a Mlynárce, v roku 1974 obec Dolné Krškany a Nitrianske Hrnčiarovce, v roku 1975 obec Dolné Štitáre, Veľké Janíkovce a Dražovce, v roku 1976 obec Ivánka pri Nitre a Lužianky.

Súčasnú tendenciu naznačujú, že prírastok obyvateľstva administratívnym pričleňovaním ďalších sídelných jednotiek je zastavený. K 1.1.1991 sa odčlenila mestská časť Hrnčiarovce. K 1.9. 1992 mestská časť Ivanka a k 1. 7. 1993 mestská časť Lužianky. Dá sa predpokladať, že aj u niektorých ďalších integračne pričlenených obcí, ktoré nie sú územne súčasťou súvisle zastavaného územia „jadrového mesta“, dôjde k opätovnému administratívnemu a územnému osamostatneniu.

V súčasnosti sa sídelný útvar Nitra skladá zo 14 mestských častí Celková plocha katastrálneho územia je 102,20 km² Z analýzy populačného vývoja mesta Nitry vyplýva, že na konci 80. a 90. rokov sa narušili dlhodobé demografické tendencie. Výrazne sa zmenilo reprodukčné správanie obyvateľstva, ktoré sa prejavuje najmä v prudkom znižovaní počtu živonarodených detí. Z vývoja živonarodenosti a úmrtnosti vyplýva, že hrubá miera prirodzeného prírastku je v súčasnosti veľmi nízka. Okrem znižovania prirodzených prírastkov obyvateľstva dochádza aj k postupnému znižovaniu intenzity migračných pobytov.

Priemerný ročný prirodzený prírastok za roky 1971-80 bol 1,10 %,

za roky 1981-90 bol 1,07%,

za roky 1991-98 bol už iba 0,26 %.

Obdobný trend môžeme sledovať aj z hľadiska priemerného ročného prírastku migráciou

- za roky 1971-80 to bola hodnota 1,23 %,

- za roky 1981-90 to bola hodnota 1,22 %,

- za roky 1991-98 je to už iba 0,04 %.

Vychádzajúc z demografických projekcií možno predpokladať, že počet obyvateľov sa bude vyvíjať v dvoch variantoch:

- nízky variant – uvažuje v celom projektovom období s pokračujúcim poklesom pôrodnosti a so stagnujúcou, príp. mierne rastúcou úmrtnosťou – ročný nárast obyvateľstva – *r n o*

	2001 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2005 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2 010 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2015 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2020 obyv.
	87 613	0,05	87765	0,03	87897	-0,01	87 853	-0,05	87 633

- vysoký variant s migráciou, ktorý bude v územno-plánovacej dokumentácii sídelného útvaru mesta Nitra tvoriť základ pre bilančné úvahy, pre ktoré je rozhodujúcim faktorom počet obyvateľov, uvažuje do návrhového obdobia s nasledujúcim počtom obyvateľov:

	2001 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2005 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2010 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2015 obyv.	<i>r n o</i> (%)	2020 obyv.
	87 613	0,12	88 071	0,14	88 687	0,05	88 908	0,10	89 352

Migračné prírastky obyvateľov v SÚ Nitra budú závislé od stability hospodárskej základne v sídle a v jeho záujmovom území. Rozvoj hospodárskej základne na území mesta sa nedá jednoznačne presne prognostikovať. Pre možný vyšší prírastok obyvateľstva migráciou do sídelného útvaru je potrebné vytvoriť podmienky (rezervy) v oblasti územných rezerv pre rozvoj bývania – určiť a pripravovať nové lokality pre bytovú výstavbu, či už v zastavanom území, resp. mimo zastavaného územia je potrebné i z dôvodov prirodzeného prírastku obyvateľov, ako i z dôvodu zníženia počtu cenových domácností a vylepšenia obyvateľnosti jestvujúcich bytov.

Predpokladané prírastky obyvateľstva vo výhľadových obdobiach v meste Nitra:

	1999-2005	2005-2010	2010-2015	2015-2020	1998-2020
Nitra	523	-616	-221	-444	-1804

Od roku 1991 predstavuje priemerný ročný celkový prírastok 260,4 obyvateľov. Za roky 1997 a 1998 nastáva prvýkrát úbytok obyvateľstva a tento sa neustále zväčšuje.

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia prevládajú v meste Nitra ženy (51,6 %) z celkovej populácie, na 1000 mužov pripadá 1066 žien.

Veková štruktúra obyvateľstva Nitry sa postupne mení v prospech starších vekových kategórií po dosiahnutí dôchodkového veku (15,2 % nárast o 1,1 %) a súčasne sa znižuje podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku 0-15 rokov (19,2 % pokles o 7,3 %).

Najväčší podiel obyvateľov v produktívnom veku nad 18 rokov do dôchodkového veku je v lokalite Klokočina (30,1 %). Najväčší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku po dosiahnutí dôchodkového veku je v lokalite Chrenová (19,7 %), Párovce (15 %).

Zo základného materiálu koncepcie rozvoja ÚPN-SÚ Nitra pre stanovenie koncepcie územného rozvoja mesta Nitry vyplývajú nasledovné ciele:

- v územnom rozvoji mesta zabezpečovať územné podmienky pre rozvoj mesta:
  - v časti urbanizovaného priestoru,
  - v časti prírodného prostredia,
- usmerňovať nutné koridory technickej a dopravnej infraštruktúry tak, aby v budúcnosti neboli prekážkou v rozvoji mesta,
- vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj:

- hospodárskych aktivít na území mesta,
  - obytných aktivít (s predpokladaným demografickým nárastom obyvateľstva) a s primeranou občianskou vybavenosťou,
- kontinuálny rozvoj vyššej občianskej vybavenosti tak, aby sídlo plnilo funkciu centra nadregionálneho až celoštátneho významu.

Funkčné členenie územia mesta:

Územie mesta je členené z hľadiska prevažujúceho funkčného využitia plôch na bývanie, výrobu, vybavenosť, dopravu a technickú infraštruktúru:

- výrobné funkcie primárneho sektoru rozvíjať v prímestských častiach Dražovce, Janíkovce, Štitáre, Párovské háje,
- výrobné funkcie sekundárneho sektoru – stredných a veľkých podnikov, rozvíjať v mestských častiach Mlynárce (väzba na Lužianky), Horné a Dolné Krškany, Čermáň (Cabajská cesta),
- vybavenosťno-výrobné funkcie sekundárneho sektoru – malé a obmedzene stredné podniky rozvíjať v mestských častiach Mlynárce (pri kruhovom objazde), Klokočina (okrajová časť–Lukov dvor), Chrenová - Levická cesta, Chrenová – Janíkovce (medzipriestor), Čermáň (Cabajská ulica, Hornočermánska ulica),
- vybavenostné funkcie nadmestského významu a mestského významu rozvíjať v rámci celomestského centra a hlavných mestských urbanistických osí,
- vybavenostné funkcie mestského významu v rámci obvodových centier obytných zón Chrenová, Klokočina, Zobor,
- športovo-rekreačné funkcie celomestského významu rozvíjať v lokalitách Mestský park, Brezový háj – LAŠ, Chrenová, za Agrokomplexom, Klokočina – pod Borinou, Kynek – Kynecký les, Zobor (pohybové aktivity v prírodnom prostredí),
- obytné funkcie rozvíjať v celom území mesta, nové plochy ťažiskovo v mestských častiach Diely, Kynek, Čermáň, Zobor (v jestvujúcich záhradách), Chrenová – IBV, Janíkovce.

Disponibilné územie pre územný rozvoj mesta (využitie determinované výrazným rozvojom hospodárskej základne v sídelnom útvere) vymedziť v polohách Lupka, pod Kynekom, nad Čermáňom, Párovské lúky (rozvoj v lokalite podmienený prehodnotením ochranných pásiem vodných zdrojov v danom území).

Stanovenie časových horizontov:

- spracovaná a schválená Aktualizácia ÚPN-SÚ Nitra je podkladom pre územné rozhodovanie do schválenia nového územného plánu,
- nový ÚPN SÚ Nitra, v súčasnosti v etape konceptu riešenia, bude podkladom pre územné rozhodovanie pre návrhové obdobie do roku 2015.

Konkrétny časový horizont jednotlivých vecných zámerov územného rozvoja mesta sa nedá jednoznačne reálne presne časovo určovať, pretože čas realizácie jednotlivých zámerov je závislý od množstva vplyvov objektívneho a subjektívneho charakteru.

Z tohto dôvodu základnú časovú orientáciu realizácie vecných zámerov uvádzame pre prioritné zámery mesta v predpokladanom časovom pláne:

- krátkodobom (do 3 až 5 rokov),
- dlhodobom (nad 15 rokov).

2.2 PRIORITNÉ ZÁMERY ROZVOJA MESTA

Zámery krátkodobé (3 až 5 rokov) pre funkciu:

1. Bývanie

- reštrukturalizácia vnútorných štruktúr, modernizácia jestvujúcich bytov, resp. nová výstavba v území,
- realizovať ucelenú výstavbu v mestských častiach Čermáň, Diely,
- pre dostavbu využívať rezervy v zastavanom území jednotlivých mestských častí Mlynárce Klokočina-Diely pri zohľadnení a rešpektovaní jestvujúcej zástavby,
- vytvoriť územné podmienky pre navrhované lokality i mimo hranicu zastavaného územia, najmä v priamom kontakte s jestvujúcimi lokalitami bývania (Šúdol, Zobor, Dražovská cesta, Chrenová, Čermáň, Janíkovce, Štitáre).

2. Výrobná sféra

- z hľadiska územného rozvoja v zastavanom území využívať jestvujúce výrobné areály, i s možnosťou ich reštrukturalizácie na menšie výrobné podniky,
- vytvárať územné podmienky pre novú výstavbu, resp. rozširovanie jestvujúcich výrobných areálov mimo zastavaného územia (lokalita Horné Krškany vo väzbe na Čermáň).

3. Vybavenosť

- dobudovanie základnej občianskej vybavenosti v jestvujúcich obytných územiach (Klokočina, Čermáň-Martinák, Diely, Zobor, najmä preluky medzi Mostnou a Podzámskou ulicou, dostavba Palárikovej ulici.),
- vytvoriť územné podmienky pre rozšírenie, príp. vybudovanie nových cintorínov vo vzťahu k mestským častiam,
- vytvárať územné podmienky pre zakladanie lokálnych vybavenostných centier v obytných územiach,
- vytvárať územné podmienky pre komerčnú vybavenosť (Horné a Dolné Krškany – Novozámocká ul., Levická ul., Dolnočéranska ul., lokalita Pod Zoborom) vo väzbe na výrobné areály.

4. Rekreácia

- vytvárať územné podmienky pre rekreačné zóny:
  - Borina – s väzbou na obytný súbor Klokočina,
  - Kynek – vo väzbe na areál koniarne (agroturistika),
  - Južná rekreačná zóna – väzba na AX a obytný súbor Chrenová,
- na dennú rekreáciu obyvateľov využívať meander rieky Nitry vo väzbe na Brezový háj, Zobor, Párovské lúky,
- riešenie mesta Nitry ako komplexné centrum CR vyššieho významu v oblasti poznávacieho CR s dôrazom na bohatú kultúrno-spoločenskú funkciu a na podujatia na výstavisku Agrokomplexu ako veľtržné mesto,
- rozvíjať cieľavedomú tvorbu rekreačných územných celkov (ďalej len RÚC) v súvislejšej rekreačnej krajine, v ktorých sa funkčne a priestorovo prevádzujú jednotlivé rekreačné priestory a turistické ciele RÚC v západnej časti Tribeča začínajúci nad Nitrou lesoparkom Zobor-Žibrica až po rekreačné priestory pod Veľkým Tribečom so strediskom Remitáž, hradom Gýmeš a obcou Jedľové Kostolany,
- Mesto Nitra zapájať do rekreačného územného celku vo väzbe na Topoľčianky, rekreačný a poznávací turizmus s rekreačnými útvarmi – zimné športy,
- overovať možnosti využitia pre týždennú rekreáciu obyvateľov mesta Nitry pri vodných nádržiach, bagroviskách v Ivanke- Branči, Čechynciach, termálnom kúpalisku Poľný Kesov.
- vytvárať územné podmienky pre realizáciu nového kúpaliska v Nitre

5. Technická infraštruktúra

- rekonštrukcia mestskej ČOV

- rekonštrukcia systému zásobovania teplom – PPC
- doriešiť využitie vodných zdrojov v časti Párovské lúky (podmieňuje možnosť novonavrhovanej výstavby)
- CMZ – preluka medzi Mostnou a Podzámskou ulicou (dobudovanie trafostanice, prekládka kanála Nitričky, rekonštrukcia IS), podmieňuje možnosť dostavby územia CMZ a námestia.

Dlhodobé zámery (nad 15 rokov)

1. Bývanie

- vytvárať územné podmienky pre rozvoj bývania v lokalitách Horné Krškany - za riekou Nitra, Čermáň – nad Hornočermánskou ulicou, Kynek-Šúdol, Levická cesta – Kopanice, Párovské lúky - medzi severným obchvatom mesta a riekou Nitra (podmienené prehodnotením ochranných pásiem jestvujúcich vodných zdrojov) s koeficientom zastavanosti $k_z = 0,12$ s indexom podlažnej plochy $I_{pp} = 0,39$ (porovnanie: sídlisko Chrenová $k_z = 0,15$, $I_{pp} = 0,51$, Dolné Mesto $k_z = 0,25$, $I_{pp} = 0,75$).

2. Vybavenosť

- blokovať územie medzi Zoborom a Dražovcami pre špecifickú vybavenosť nadregionálneho významu,
- vytvoriť územné podmienky pre možnosť rozšírenia rekreačnej zóny sever – Mestský park v rámci disponibilného územia Párovské lúky.
- vybudovanie nového centra mesta na Párovských lúkach podľa spracovanej štúdie na predmetné územie.

3. Vodné hospodárstvo

- rekonštrukcia hlavných kanalizačných zberačov,
- pripravovať územnú rezervu pre lokálne ČOV v mestských častiach Janíkovce, Dražovce, Kynek, Štitáre a navrhovať kanalizačné rozvody,
- dobudovať kanalizačné uličné rozvody (Zobor, Mlynárce, Horné a Dolné Krškany).

4. Vodovody

- vytvoriť podmienky pre prepojenie na vodný zdroj Gabčíkovo,
- plynofikácia,
- dobudovávať plynofikačné siete v mestských častiach Janíkovce, Párovské háje, Zobor, Štitáre.

5. Elektrifikácia

- zabezpečovať prekládky trás vzdušných vedení v zastavanom území Šúdol, Zobor,
- rekonštrukcia jestvujúcich transformačných staníc.

6. Zásobovanie teplom

- vybudovanie integrovaného systému centrálného zásobovania teplom.

2.3 BYTOVÁ VÝSTAVBA

Zástavbou pre bývanie treba rozumieť skupinu stavieb, prípadne stavbu slúžiacu pre bývanie alebo pre bývanie ako prevažujúcu funkciu (viac ako 50% podlažnej plochy stavby slúži pre bývanie).

V sídelnom útvere mesta Nitra je k 1.1.2000 evidovaných 31 622 bytov.

Bytový fond – súčasný stav

Územno-priestorový Celok	Byty	Domy
-----------------------------	------	------

	rodinné domy	bytové domy	Spolu	Podiel (%)	rodinné domy	Bytové domy	Spolu	Podiel (%)
Spolu	8480	8480	8480	100	8480	8480	8480	100

Lokality s najväčším počtom domov sú Zobor a Čermán, teda tie časti, kde sa najviac uplatňuje voľná uličná nízkopodlažná zástavba (rodinné domy) a lokality s najväčším počtom bytov sú Klokočina, Chrenová a Párovce, teda tie časti, kde sa uplatňuje vysokopodlažná solitérna zástavba.

Hodnota počtu obyvateľov na jeden byt dosiahla 2,83 čo znamená pokles oproti roku 1991 (vtedy 3,07), čím sa potvrdzuje postupný trend znižovania obložnosti bytov.

V súčasnej dobe je bytová výstavba plne riadená trhovým hospodárstvom a determinovaná rôznymi zákonnými úpravami. Z tohoto pohľadu nie je potrebné stanovovanie potreby nových bytových jednotiek, ale predovšetkým vytváranie podmienok pre novú výstavbu a sledovanie neprevýšenia maximálnej (optimálnej) kapacity územia.

Prevažujúcu druhovú skladbu bytovej výstavby tvoria bytové domy ako základná charakteristika mestskej zástavby a je organizovaná ucelene do okolia centra mesta. V periférnych oblastiach mesta vystupujú rodinné domy – organizované najmä do lokalít Šúdol, Nová Chrenová a Zobor ako aj do satelitných častí mesta Dražovce, Horné a Dolné Krškany, Párovské Háje, Veľké Janíkovce (pripravovať plošné rezervy pre novú IBV) a Dolné Štitáre.

Celková bilancia obytnej zástavby – návrh (výpočtová optimálna projekcia) do r.2015

Územno-priestorové celky	Bývanie	Veľkosť bytu (m ²)	Počet bytov	obložnosť	Počet obyvateľov	Hustota obyv./km ²
Spolu	6120000	100 až 150	56152	2,90	162746	1510

Najväčší a bezproblémový potencional pre výstavbu je lokalita Diely. Jedná sa o oblasť severovýchodne od navrhovanej komunikácie prepájajúcej Kmeťovu a Trnavskú ulicu. Predmetné územie je majetkoprávne vysporiadané vo vlastníctve mesta Nitra.

Hromadné formy bývania - zástavba bytovými objektmi

V súčasnej dobe mesto po stagnácii v štátom riadenej výstavbe bytov pociťuje značný nedostatok bytov a narastá skôr tendencia výstavby rodinných domov. Je potrebné stanoviť optimálny pomer rodinnej a hromadnej výstavby. Je nevyhnutné pristúpiť k intenzívnej výstavbe najmä v nových pripravovaných lokalitách, teda k výstavbe obytných domov, ktoré sú jednoznačnou charakteristikou mestskej štruktúry. Na rozdiel od doteraz známej solitérnej (sídľiskovej) výstavby je potrebné novú **obytnú výstavbu organizovať do kompaktných uličných foriem** ako najvyššej priestorovej kvality mesta. Druhým polemickým okruhom prehodnotenia tejto zástavby je otázka jej existencie ako samostatných, segregovaných obytných štvrtí. Pre takéto územie tak vznikla veľmi silná existenčná väzba s centrálnym územím mesta a miestom práce založená na dopravných vzťahoch. Pre humanizáciu obytných súborov je potrebné vytvoriť organizačné a technické podmienky pre množstvo investorov tak, aby naplnili priestor požadovanou stavebnou štruktúrou. Je potrebné pre rozvoj takýchto jednotlivých území mať vypracovaný regulačný plán.

V súčasnej dobe je na Službyte a OSBD evidovaných spolu 1594 žiadostí o byty v bytových domoch. Žiadatelia majú záujem výlučne o prenájom bytov v prevažnej miere III. veľkostnej kategórie. Stavebné firmy, ktoré realizujú bytovú výstavbu, majú problémy s odpredajom bytov do osobného vlastníctva. V súčasnosti realizované byty nie sú v plnej miere zmluvne pokryté záujemcami o ich odkúpenie. Táto situácia je spôsobená ponukou na

odpredaj starších bytov v osobnom vlastníctve za nižšiu trhovú cenu. Je potrebné sústrediť sa na vytvorenie obojstranne výhodných podmienok pre rozvoj nájomných bytov.

Na území mesta sa projekčne pripravujú a realizujú hromadné formy bývania v lokalitách v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou a územnoplánovacími podkladmi.

Lokality pre hromadné formy bývania (krátkodobý výhľad):

Nitra-Čermán (stavebník fy Martinák)

- celková kapacita 410 b.j. realizovaných nasledovne:
  - r. 1996-1997 v rámci I. etapy – 36 b.j.,
  - r. 1998 v rámci II. etapy – 12 b.j. (3-izbové byty),
  - r. 1999 v rámci II. etapy – 57 b.j. (z toho: 10 – 1-izbových bytov, 20 – 2-izb. bytov, 12 – 3-izbových bytov, 14 – 4-izbových, 1 – 5-izbový byt),
  - r. 2000 dokončená II. etapa – 45 b.j. (z toho: 10–1-izb., 20–2-izb., 9–3-izb., 6 – 4-izb.),
- v súčasnosti je rozostavaných 6 bytových domov - 58 b.j. s predpokladanou kolaudáciou do konca r.2000,
- projekčne pripravených 169 b.j., vrátane občianskej vybavenosti (pozdĺž Golianovej ulice).

Mlynárce Diely III. – územie pripravené v rámci režimu KBV

- celkovo uvažované so 447 bytmi,
- pre realizáciu je projekčne pripravených 230 b.j. (v štádiu stavebného konania).

Mlynárce Diely IV. (stavebník bytové družstvo Radosť Bratislava)

- spracovaná urbanistická štúdia pre cca 550 bytov,
- v prvej etape výstavby uvažované s cca 246 bytmi, v súčasnosti sa spracováva PD na I.etapu pre územné konanie.

Humanizácia OS Klokočina

- Obytný dom Klokočina III. - Petzvalova ul. 63 b.j. (v súčasnosti rozostavaný),

Plošné rezervy v štádiu projektovej prípravy:

- Borová ulica - 286 b.j.
  - Pod Borinou - 36 b.j.
- Kapacita spolu: 1597 b.j.

Návrh variantných možností financovania výstavby bytových objektov C108 a C109 v rámci KBV Mlynárce –Diely III.:

Mesto Nitra zabezpečuje dostavbu bytových objektov C 108 a C 109 v rámci KBV Mlynárce-Diely III. Bytový dom C108 sekcia „A“ a sekcia „B“ navrhovaný počet bytových jednotiek – 50. Náklady podľa PD – 49 870 000,- Sk. Bytový dom C109 – počet bytových jednotiek 20. Náklady podľa PD – 21 029 000,- Sk.

Variantné možnosti financovania:

1. variant: príspevok zo ŠFRB (max. 80 %) + dofinancovanie ostatnými zdrojmi, PSS, VÚB–WUSTENROT,
2. variant: príspevok zo ŠFRB (max. 80 %) + dofinancovanie z MVaRR SR dotáciou vo výške 30-40 % z obstarávacích nákladov stavby, z toho vyplýva trvalo nájomné byty,
3. variant: príspevok zo ŠFRB (max. 80 %) + dofinancovanie stavebníkmi (zákazníkmi),

4. variant: 20 % mestský fond rozvoja bývania, 30-40 % MVaRR SR a 40-50 % ŠFRB.

Zároveň v rámci riešenia bytovej situácie mesta podporuje i bytovú výstavbu zabezpečovanú inými subjektami. V tejto súvislosti mesto Nitra požiadalo o dotáciu z FNM SR v rámci „Rozvojového programu podpory bytovej výstavby na rok 1997-1998“. Ministerstvo výstavby a verejných prác Slovenskej republiky pre stavbu technickej vybavenosti k 131 b.j. Nitra-Čermáň II. etapa (stavebníkom je fy Martinák). Poskytnuté finančné prostriedky vo výške 5 694 tis. Sk boli čerpané v nadväznosti na kolaudovanie bytových jednotiek, pre technickú vybavenosť (ďalej TV) realizovala nasledovne:

r. 1997	3 100 tis. Sk
r. 1998	1 859 tis. Sk
r. 1999	735 tis. Sk

Pre rok 2000 boli do programu podpory rozvoja bývania - technická infraštruktúra zaradené stavby s priznanou dotáciou vo výške:

TV k 56 b.j. – Petzvalova ul.	3 920 tis. Sk
TV k 85 b.j. – Nitra-Čermáň	5 950 tis. Sk
TV k 20 b.j. – C 108 Mlynárce-Diely III.	1 400 tis. Sk
TV k 50 b.j. – C 109 Mlynárce-Diely III.	3 187 tis. Sk

Lokality pre hromadné formy bývania, ktoré sú z dlhodobého hľadiska uvažované ako plošné rezervy:

- za Agrokomplexom	1 365 b.j.
- Mlynárce Diely V.	1 100 b.j.
- Párovské Lúky	<u>2 172 b.j.</u>
Spolu:	4 637 b.j.

Individuálne formy bývania - zástavba objektmi rodinných domov

V súčasnej dobe jediný druh výstavby, ktorý možno povedať, že napriek celkovej stavebnej recesii je pomerne uspokojivý. V súvislosti s chýbajúcou inou výstavbou až „škodlivý“ pre rozvoj mestskej aglomerácie, ak sa požaduje takáto zástavba v rámci mesta.

Tento druh zástavby sa všeobecne pripúšťa a požaduje v periférnych oblastiach mesta Dražovce, Dolné Štitáre, Kynek, Nová Chrenová, Párovské Háje, Veľké Janíkovce, Šúdol, Zobor a v obmedzenej miere v Horných a Dolných Krškanoch.

Na území mesta sa projekčne pripravujú a realizujú individuálne formy bývania v lokalitách v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou a územnoplánovacími podkladmi.

Individuálne formy bývania usmerňujeme v nasledovných lokalitách (krátkodobý výhľad):

Chrenová - Mikov Dvor

- celková kapacita 51 b. j. - územné rozhodnutie vydané, v súčasnosti prebiehajú stavebné konania na jednotlivé stavby,
- v súčasnosti rozostavaných 7 objektov rodinných domov. a radové domy.

Nad Klokočinou III., nad Kmet'ovou ulicou

- celková kapacita 70 rodinných domov,
na časť lokality (9 RD) vydané územné rozhodnutie a stavebné povolenia na jednotlivé stavby,
- na časť územia (28 RD) prebieha územné konanie,
- na zvyšok územia (33 RD) sa zabezpečuje PD pre územné konanie.

Šúdol, Nad Orešinou, Kynek

- projekčne pripravených 70 b.j. (územné, stavebné konanie),
- v súčasnosti je zrealizovaných a rozostavaných 25 objektov rodinných domov,
- ostatné časti sa projekčne pripravujú (urbanistické štúdie).

Chrenová - Sadová ulica

- územná rezerva pre cca 130 b.j. (spracovaná zastavovacia štúdia),
- na časť územia cca 20 b.j. prebieha územné ev. stavebné konanie.

Spolu: 308 b.j.

Plošné rezervy pre rodinnú zástavbu (dlhodobý výhľad):

- Kynek, Šúdol	600 b.j.
- Zobor (nadmerné záhrady a vinohrady)	400 b.j.
- Čermáň (nadmerné záhrady a vinohrady)	150 b.j.
- Chrenová (nad Levickou cestou)	200 b.j.
- V. Janíkovce, Dražovce, D. a H. Krškany, Štitáre	200 b.j.
- Párovské Háje	50 b.j.

Spolu: 1600 b.j.

V období január 1999 – jún 2000 bolo skolaudovaných 114 b.j. v bytových domoch a 180 objektov rodinných domov.

2.4. VÝROBNÁ ZÁSTAVBA

Výrobnou zástavbou rozumieme skupinu stavieb, prípadne stavbu slúžiacu pre výrobné účely alebo ako prevažujúcu funkciu (viac ako 50 % podlažnej plochy slúži pre výrobu). Výrobnú zástavbu v sídle prezentujú stavebné druhy:

- stavby pre priemysel,
- stavby pre poľnohospodárstvo,
- stavby pre skladovanie.

V predchádzajúcom období došlo k postupnej reštrukturalizácii jestvujúcich výrobných areálov na menšie podniky.

Z hľadiska rozvoja hospodárskej základne mesta bude mať i naďalej Nitra charakter priemyselno-poľnohospodársky s perspektívnym rastom zložky priemyselnej výroby, najmä priemysel strojárenský (výroba nástrojov, náradia, elektronické a mechanické prístroje a pod.), elektrotechnický priemysel, drevospracujúci priemysel, textilný priemysel, potravinársky priemysel.

Priemyselná zástavba podľa charakteristických vlastností sa môže v rámci sídla lokalizovať v dvoch typoch v navrhovaných lokalitách:

1. Výrobných zoskupeniach (VZ) s umožnením vzniku väčších závodov s vyššou závislosťou na doprave, vyššej spotrebe vody a tepla, a s hygienicky nevhodnejšími prevádzkami (prevádzky nadmestského a regionálneho významu) v lokalitách Horné a Dolné Krškany, Kynek-Mlynárce v nadväznosti na Lužianky (tabuľka č. 2).

2. Vybavenosťno – výrobných zoskupeniach (VVZ) prevažne s lokalizáciou menších zariadení s nižšou závislosťou na doprave, spotrebe vody a tepla a s hygienicky neškodnými prevádzkami (prevádzky mestského významu predstavujú rozptýl výroby do okrajových polôh obytného územia) v lokalitách Horné a Dolné Krškany – pozdĺž Novozámockej ulice, Mikov dvor, Levická cesta, Mlynárce-Diely, Čermáň (tabuľka č. 1).

V poľnohospodárskom odvetví je výroba zastúpená družstevným a štátnym hospodárstvom. Aktivizácia súkromného poľnohospodárskeho sektoru nie je na území mesta výrazná. Niektoré areály poľnohospodárskej výroby v poslednom období zmenili charakter svojej prevádzky náhradou za prevádzky výrobných a nevýrobných služieb. Rozvoj poľnohospodárskej zástavby sa podľa charakteristických vlastností môže lokalizovať v produkčných oblastiach (PO) (s kapacitnými a priestorovými podmienkami) v navrhovaných lokalitách: Párovské Háje, Janíkovce, Dražovce, Štitáre, Kynecká dolina, Krškany (tabuľka č. 3).

Pre potreby samostatne hospodáriacich roľníkov sa pripúšťa budovanie malokapacitných zariadení pre poľnohospodársku výrobu len ako súčasť (prístavba, hospodársky dvor) vlastnej obytnej stavby v lokalitách Párovské Háje, Veľké Janíkovce, Dražovce, Horné a Dolné Krškany.

Pre posudzovanie lokality a kapacity zástavby skladovacími objektami sa k týmto prihliada ako k priemyselnej zástavbe. Sklady vyžadujúce rozsiahle hygienické pásmo, alebo priestorovo náročné, je možno umiestňovať v rámci výrobných zoskupení. Sklady s minimálnym ochranným pásmom a primeranými priestorovými nárokmi v rámci vybavenosťno-výrobných zoskupení.

2.5 VYBAVENOSŤNÁ ZÁSTAVBA

Zástavbou pre vybavenosť treba rozumieť skupinu stavieb, príp. stavbu slúžiacu pre vybavenosť (občiansku vybavenosť), alebo pre vybavenosť ako prevažujúcu funkciu (viac ako 50 % podlažnej plochy stavby slúži pre vybavenosť).

Konkrétne stavebné druhy reprezentujúce vybavenosťnú zástavbu:

- zariadenia školské, kultúrne, športové a rekreačné, zdravotnícke, sociálne, maloobchodné, veľkoobchodné, ubytovacie, stravovacie, veľtržné, nevýrobné, výrobné a opravárenské.

Z hľadiska majetko-právneho postavenia stavebníka rozlišujeme:

- komerčnú vybavenosťnú zástavbu (stavby realizované súkromnými stavebníkmi a slúžiace pre vlastnú potrebu, alebo pre vytvorenie zisku – kapacitne neriadená vybavenosť),
- nekomerčnú vybavenosťnú zástavbu (stavby realizované v rámci programu výstavby, resp. sociálnej výstavby mestom alebo štátom – kapacitne riadená vybavenosť).

Z hľadiska potreby rozlišujeme:

1. základná vybavenosťná zástavba predstavuje druh vybavenosti, ktorá napĺňa základné ľudské potreby, a preto je ju nutné dobudovať v rámci centier jestvujúcich obytných súborov a obytných území a súčasne vytvoriť územné podmienky pre zakladanie lokálnych vybavenosťných centier v novonavrhovaných lokalitách pre obytnú zástavbu. Neumiestňovať sem podľa možností nadmestské funkcie.

krátkodobý výhľad:

- základnú občiansku vybavenosť dobudovávať v rámci centier obytných súborov a obytných území Klokočina, Čermáň – Martinák, Diely, Zobor, Janíkovce

dlhodobý výhľad:

- vytvárať územné podmienky pre založenie nového centra základnej vybavenosti na Párovských lúkach

2. vyššia vybavenostná zástavba a špecifická vybavenostná zástavba.

Vyššia a špecifická vybavenostná zástavba predstavuje kumuláciu najdôležitejších, najrozmanitejších a nevyhnutných funkcií, vybaveností pre určitú spádovú oblasť obyvateľstva. Takáto stavebná štruktúra má preto najväčšie predpoklady pre vznik jadra štruktúry (má výrazne centralizačný charakter), prípadne tvorí centrálnu líniu. Podľa koncepcie MK SR mesto Nitra bude mať dominantnú úlohu kultúrno-spoločenského centra, a bude plniť funkciu regionálneho kultúrneho centra a kultúrneho centra v celoslovenskom významovom kontexte. Vyššiu a špecifickú celomestskú až regionálnu vybavenosť vyplývajúcu z postavenia a významu mesta v regionálnych súvislostiach sústrediť v rámci celomestského centra, príp. mestských centier a hlavných mestských urbanistických osí. Univerzitné školstvo rozvíjať a podporovať v nadväznosti na jestvujúce areály vysokých škôl. Podnikateľské aktivity vybavenostného charakteru sústrediť v rámci vybavenostno-výrobných zoskupení vo väzbe na výrobné areály v lokalitách Mlynárce, Klokočina (okrajová časť), Levická cesta, Chrenová-Janíkovce, Čermán, Kynek, Horné Krškany, Dolné Krškany.

Všeobecnou podmienkou pre zriadenie vybavenosti musí byť jednoznačné preukázanie predovšetkým splnenia príslušných normových ukazovateľov (hygienická norma, vhodné dopravné napojenie, požiarne norma, preukázanie napojenia na technickú vybavenosť, preukázanie odpadového hospodárstva, preukázanie bezbariérovosti ...). Nevyhnutnou podmienkou je preukázanie riešenia statickej dopravy v rámci vlastnej stavebnej parcely, nepripúšťa sa jej umiestnenie na verejné plochy.

Rozvoj rekreácie a športovej vybavenosti riešiť v rámci športovo-rekreačných zón:

1. zóna sever: mestský park a jeho rozšírenie na ľavý breh rieky,
  2. zóna juh: na ľavom brehu potoka Selenec za areálom Agrokomplexu.
- Územie medzi Zoborom a Dražovcami blokovat' pre výhľadové zámery špecifickej vybavenosti nadregionálneho významu.

Cintoríny tvoria súčasť vybavenosti nevýrobných služieb. Na území mesta sa nachádza 15 rôznych cintorínov. Zaplnené až preplnené sú cintoríny: mestský, chrenovský, dražovský, párovský a cintorín Cyrilometodský. Taktiež u ostatných cintorínov bude v pomerne krátkom čase kapacita zaplnená. Z uvedeného pohľadu to znamená riešenie tejto vybavenosti ako základnej, a je nutné rezervovať plochy pre ďalšie rozšírenie, príp. vybudovanie nových cintorínov, vo vzťahu k mestským častiam.

dlhodobý výhľad

- podporovať a rozvíjať univerzitné školstvo v nadväznosti na jestvujúce areály vysokých škôl

V priebehu roku 1999 boli zabezpečené projektové dokumentácie pre realizáciu rozšírenia nasledovných cintorínov:

1. Dražovský cintorín
2. Cyrilometodský cintorín
3. Mlynárecký cintorín

a štúdie:

1. rozšírenia a dotvorenia Kyneckého cintorína,
2. dotvorenie nástupných priestorov Mestského cintorína v Nitre.

V súčasnosti Mesto Nitra - referát správy mestského majetku v súčinnosti s odd. územného plánovania a architektúry zabezpečuje vhodnú lokalitu pre rozšírenie cintorína v Dolných Krškanoch.

Plán rozšírenia cintorínov

Názov cintorína	Strednodobo	Dlhodobo
1. mestský	- podzemný rozvod vody	- vydláždenie cintorínskych komunikácií - rekonštrukcia oplatenia a obvodových múrov - smetné nádoby
2. chrenovský	- obnova vstupných dverí na dome smútku	- cintorínske komunikácie-dlažba - podzemné rozvody vody - smetné nádoby
3. párovský	- prepojenie prístrešku na DS - úprava vnútorných priestorov DS - výmena vstupných dverí	- oprava cintorínskych komunikácií - podzemný rozvod vody - smetné nádoby
4. cintorín sv. Cyrila a Metoda	- dobudovať časť cintorína pri DS - kúrenie – plynofikácia - vybudovanie krematória	- rekonštrukcia budov - v rozširovaní cintorína pokračovať podľa PD - objednať PD na rozšir. cint. do lesa – urnová časť
5. Horné Krškany	- prístupové cesty do hornej časti cintorína	- dobudovať cintorín podľa vypracovanej PD
6. Dolné Krškany	- doriešiť rozšírenie cintorína - doriešiť výrub stromov a výsadbu novej zelene	- vybudovanie nového cintorína
7. Janíkovce	- riešiť prívod vody do cintorína a rozvod po cintoríne	- vybudovanie cintorínskych komunikácií - výrub agátov - nová výsadba zelene
8. Štitáre	- opraviť dlažbu pri vstupe do DS	- komunikácie - vodovod0
9. Dražovce	- opraviť prístrešok, napojiť ho na DS	- pokračovať podľa PD
10. Mlynárce	- ukončiť rozšírenie cintorína	- pokračovať podľa PD
11. Kynek	- obnoviť vonkajšie nátery prístrešku	- pokračovať podľa PD
12. Vojenský	- opíliť stromy - opraviť všetky hroby	

3. DOPRAVA

Priamo, alebo v blízkom dotyku s riešeným územím sú trasované a celoeurópsky prijaté multimodálne dopravné koridory. Územím Nitry prechádza trasa už v súčasnosti európskeho významu E 571 (I/51 a I/65) Bratislava – Nitra – Zvolen, ktorá má ako budúca diaľnica D-65 všetky známky rozhodujúcej a strategickej cestnej komunikácie Slovenskej republiky.

V železničnej doprave je mestom trasovaná dôležitá trať celoštátneho významu trať č.141 Leopoldov – Nitra – Kozárovce a územím mesta Nitry sa predpokladá budúce možné trasovanie vysokorýchlostnej železničnej trate (závery štúdie “Optimálny systém vedenia VRT na území SR”).

Vo vodnej doprave sa nepredpokladá využitie vodného toku rieky Nitra na hospodárske využitie.

V leteckej doprave sa ráta s podstatne vyšším využívaním miestneho letiska vo Veľkých Janíkovciach pre potreby osobnej leteckej dopravy celého Nitrianskeho kraja.

3.1 AUTOMOBILOVÁ DOPRAVA

Cestná sieť v Nitre vytvára dôležitú križovatku ciest I., II. a III. triedy. Možno ju rozdeliť na dve skupiny:

- nadradená sieť s cestami I. a II. triedy;
- doplnková sieť ciest III. triedy, ktorá sa priamo pripája na vyššie uvedenú skupinu ciest.

Hlavnými koncepčnými zámermi mesta Nitra z hľadiska automobilovej dopravy sú:

- ochrana centra mesta pred tranzitnými jazdami,
- zníženie zaťaženia vnútromestských komunikácií od nadmernej cestnej dopravy, ktorá nemá priamy vzťah k mestu,
- rozšírenie pešej zóny s väzbou na Horné mesto, rekonštrukcia IS a úprava priestoru Župného námestia a Podzámskej ulice,
- realizovať záchytné parkoviská v kontakte s CMZ,
- dobudovanie cestných prepojení Hviezdoslavova ul. - Braneckého ul., Kmeťova ul.-Kynek, Akademická ul.-Priemyselná ul., Jelenecká ul.-Zlatomoravecká ul., Slančíkovej Timravy-Wilsonovo nábrežie (premostením), Zobor-Staré Mesto (v predĺžení Kláštornej ul.), jestvujúce prepojenie na Tabakovej ul. rozšíriť na obojsmerné,
- vytvoriť územné podmienky pre novú železničnú trať Nitra-Tmovec n.V. v k.ú. Horné Krškany,
- dobudovať prevádzkové zázemie letiska z hľadiska požiadaviek medzinárodného štatútu malej leteckej dopravy,
- návrh na umiestnenie tranzitných trás mimo zastavané územie mesta - rýchlostná komunikácia I/51 a I/65,
- návrh na umiestnenie novej trasy rýchlostnej komunikácie v smere Nitra – Prievidza (I/64),
- vytvorenie cestného okruhu okolo zastavanej časti mesta z komunikácií ciest I. tr. vo funkčnej triede B2,
- vytvorenie cestného okruhu okolo centrálnej mestskej zóny z mestských komunikácií vo funkčnej triede C1,
- vytvorenie pešieho centra z dopravne tlmených komunikácií s prevládajúcim peším pohybom,

- zbilancovanie potrieb statickej dopravy, najmä pre obytné funkcie mesta, a stanovenie jej potrieb v jednotlivých častiach mesta,
- zbilancovanie potrieb motorizácie na kvantitu čerpacích staníc, a stanovenie jej potrieb v jednotlivých častiach mesta,
- zdynamizovanie cestnej svetelnej signalizácie, t.j. prejsť z pevných signálnych plánov na dynamické,
- zriadiť systém pre monitorovanie a ovládanie cestnej svetelnej signalizácie.

Nadradená cestná sieť:

Mesto leží na križovatke ciest I/51, I/65 a I/64, pričom prepojenie ciest I/51 (Trnava – Nitra) a I/65 (Nitra – Banská Bystrica) vytvára nosnú, strategickú trasu spájajúcu Bratislavu so stredným Slovenskom.

Systém nadradených komunikácií cez mesto Nitra v návrhu vytvárajú optimálne podmienky pre budúce presmerovanie tranzitných jazd mimo zastavanú mestskú oblasť tak, aby bolo možné postupne znižovať negatívne dopady dopravy na mestské územie.

V prípade pri cestách I/51 a I/65 sa teraz uvažuje o diaľničnom prepojení (D-65). V každom prípade budúceho vývoja dopravné potreby v tomto území si budú vyžadovať umiestnenie rýchlostnej cestnej komunikácie, ktorá bude zabezpečovať kapacitné a rýchle cestné prepojenia v smere Bratislava – Nitra – stredné Slovensko:

Južný obchvat (I/51 a I/65).

Novonavrhovaná trasa je umiestená na južnom okraji mesta vo funkčnej triede A2, v kategórii MR 24,5/120 prípadne ako extravilánová komunikácia v kategórii R 24,5/120.

Rýchlostná komunikácia I/64.

V smere na Prievidzu sa predpokladá umiestnenie rýchlostnej komunikácie v kategórii R 22,5/120. V smere na Nové Zámky sa cez miestnu časť Krškany predpokladá umiestnenie rýchlostnej komunikácie v kategórii R 22,5/120. Cesta I/64 bude mimoúrovňovou križovatkou pripojená na južný rýchlostný obchvat.

Cesta II/513 – Nitra – Hlohovec.

Cesta je vo výhľade plánovaná v kategórii S 11,5/90. Výhľadovo sa navrhuje s jej preložením mimo katastrálne územie mesta Nitra.

Cesta II/562 Nitra – Šaľa.

Táto komunikácia bude zabezpečovať priame prepojenie krajského mesta s okresným mestom. Predpokladá sa jej prekategORIZOVANIE na cestu I. triedy.

Doplňková cestná sieť:

Na nadradený systém dopravnej obsluhy sa pripájajú cesty II. a III. triedy. Cesty II. triedy sú:

II/513 Nitra – Hlohovec;

II/562 Nitra – Šaľa

Dopravný skelet mesta dopĺňajú tieto komunikácie - cesty III. triedy:

III/06433 cesta na Štitáre;

III/05137 cesta na Veľké Janíkovce,

III/05136 Jarok;

III/05133 Veľká Lehota;

III/51315 Zbehy;

III/0651 Pohranice.

STREDNÝ DOPRAVNÝ OKRUH

V systéme mestských komunikácií je postupne vytváraný z priedahových úsekov ciest I. triedy stredný dopravný okruh na rozhraní intenzívne zastavaného mestského prostredia.

Stredný dopravný okruh bude vo výhľade vytvorený z nasledujúcich trás (funkčná trieda B2, kategória je rôzna od MS 22,5/100 po MS 9,5/60):

- dnešná trasa cesty I/51 na severnom obchvate centra, trasa pred kasárňami;
- východná spojka v trase dnešnej Dlhej ulice (Chrenová);
- južná spojka medzi Krškanmi a Janíkovcami (premostenie rieky Nitry v polohe Priemyselnej ulice) ;
- západná spojka je vedená ťažiskom Klokočiny.

VNÚTORNÝ DOPRAVNÝ OKRUH

V bezprostrednej blízkosti centrálnej mestskej oblasti je umiestnený vnútorný dopravný okruh, ktorého hlavnou funkciou je zachytenie dopravy pred dopravne tlmeným centrom mesta. Vnútorný dopravný okruh umožní dopravnú obsluhu pre zásobovanie a trasovanie liniek mestskej hromadnej dopravy v pešej dostupnosti k pešej centrálnej mestskej zóne.

Hlavné obslužné komunikácie tvoria obvodovú distribučnú trasu s vhodným napojením z ostatných oblastí mesta: Chrenová, Zobor, Klokočina vedenú Wilsonovým nábrežím (premostenie rieky Nitry na ul. B.Slančíkovej) – Kmeťkovou ulicou – Mostnou ulicou – Ďurkovou ulicou – Palánkom – Cintorínskou ulicou – Coboriho ulicou – Ulicou Československej armády s priečnym prepojením v mieste Štúrovej ulice a napojeniami na okruh v uliciach Mostná, Schurmannova, Štúrova, Staničná, Richtára Peregrína, triedy Andreja Hlinku.

Vnútorné územie vymedzené dopravným okruhom obsahuje systém obslužných prístupových a prepojovacích komunikácií zväčša jednosmerného charakteru (ulica Fraňa Mojtu, Piaristická ulica, Damborského ulica) s výraznou statickou dopravou a dominanciou pešieho pohybu.

MESTSKÉ KOMUNIKÁCIE

Systém mestských komunikácií je vytvorený z komunikácií funkčnej triedy B2 – zberné triedy, ktorých je však pomerne málo. Tieto komunikácie sú v predĺžení dnešných ciest I. a II. triedy v prepojení medzi stredným a vnútorným dopravným okruhom.

Statická doprava:

Riešenie statickej dopravy je zamerané na nasledujúce zámery:

- centrálna mestská zóna má zriadenú zónu kontrolovaného parkovania (formou umiestnených parkomatov pod kontrolou mestského úradu),
- zóna kontrolovaného parkovania bude postupne rozširovaná s postupnou zmenou dopravných funkcií v prospech rozširovania peších oblastí centra,
- parkovacia politika mesta musí mať priamy dopad na riadenie parkovania na území celého mesta s osobitnou kontrolou jeho centra,
- všetky nové stavebné aktivity musia riešiť potreby normového parkovania na vlastnom pozemku.

V rámci CMZ je nutné lokalizovať parkovacie objekty v polohách:

- Podzámska ulica - 50 parkovacích miest – viacúrovňové parkovanie,
- Pred Zimným štadiónom – 200 parkovacích miest,
- Štúrova ulica (oproti a pred budovou súdu) – 140 parkovacích miest,
- Svätoplukovo námestie – 250 parkovacích miest – podzemné parkovanie v rámci vybavenosti,
- Štefánikova trieda (pred budovou krajského úradu) – 100 parkovacích miest,
- Staničná ulica (pred železničnou stanicou) – 200 parkovacích miest.

3.1.1. Mestská autobusová doprava

MAD v Nitre je zabezpečovaná časťou závodu SAD v Nitre. Má cca 34 liniek a jednu vozovňu. Linkovanie MAD je pomerne stabilné, pričom umiestnené zastávky umožňujú dostupnosť do 300 m na celom území mesta. Návrh MAD nepredpokladá výrazné zmeny v lokalizácii jej trás a zariadení.

Toho času prebieha výberové konanie na dodávateľa výstavby plniacej stanice na zemný plyn. Výstavbu zabezpečuje Slovenský plynárenský priemysel. Zmenou palivovej základne sa zvýši podstatne kvalita životného prostredia znížením emisií do ovzdušia a prispieje sa aj k zníženiu nákladov na prevádzku.

V súčasnosti prebieha transformácia dopravného podniku, ako štátneho podniku, na akciovú spoločnosť a následne bude vykonaná privatizácia. Vytvorenie mestského dopravného podniku je možné vytvoriť s novým dopravcom, či už majetkovým odčlenením časti potrebnej pre výkon MAD alebo odkúpením časti akcií a tým vstupom do spoločnosti, ktorá bude zabezpečovať prepravné potreby obyvateľstva.

V autobusoch MAD je potrebné zaviesť integrovaný dopravný systém (palubné počítače), ktoré prispievajú k zobjektivizovaniu prepravných potrieb a zníženiu priamych nákladov, možné zníženie cestovného, zavedenie čipových kariet, ktorými je možné uskutočňovať platby aj pre iných dopravcov a iné druhy dopravy.

V nasledujúcom období je potrebné pripravovať minimálne jednu polohu pre novú výstavbu vozovne MAD.

S výstavbou trolejbusového systému MHD v Nitre sa neuvažuje. S prípravnými prácami s výstavbou trolejbusovej dopravy sa začalo v roku 1987 a pokračovalo sa s nimi do roku 1990. Realizácia výstavby bola plánovaná na dve etapy.

1. etapa – Chrenová – Dolné Krškany - Klokočina

2. etapa – Zobor – Staré mesto.

Projekčné práce boli navrhované veľkoryso, s veľkými stavebnými a asanačnými úpravami:

- asanácia cca 30 rodinných domov na Novozámockej ulici,
- na križovatke Štúrova - Štefánikova bolo navrhnuté vybudovanie podchodov pod križovatkou,
- odvodnenie Novozámockej ulice.

Transformáciou mestského národného výboru na Mesto Nitra sa skončilo s prípravou, a to najmä z nezládnuteľných požiadaviek finančných (aj pre výkup pozemkov) a stavebno-technických (jednoduché riešenia neboli priechodné).

Perspektívu v rozvoji trolejbusovej dopravy nevidíme z týchto dôvodov:

- v súčasnosti veľmi vysoké náklady na realizáciu,
- vyššie náklady na prevádzku.
- rozvoj MAD je možné realizovať zmenou palivovej základne z nafty na zemný plyn.

3.1.2. Prímestská a medzimestská autobusová doprava

V Nitre je veľmi silná prímestská a diaľková autobusová hromadná doprava. Možno konštatovať, že medzimestská hromadná doprava je vo väčšine realizovaná prostredníctvom autobusovej dopravy (na úkor slabnúcej železničnej dopravy).

V Nitre je centrálna autobusová stanica, ktorá je umiestnená v tesnom susedstve so železničnou stanicou. Autobusová stanica nemá zodpovedajúcu výpravnú budovu.

V Nitre je umiestnený závod SAD na Štúrovej ulici.

Autobusová doprava predpokladá realizáciu rekonštrukcie autobusovej stanice s možnou väzbou na spoločnú výpravnú budovu so železnicou. Umiestnenie dopravného závodu SAD v Nitre si vyžaduje aj technické vybavenie pre údržbu vozového parku.

Autobusová doprava v prímestskej a medzimestskej hromadnej doprave bude mať v Nitre stále prioritu.

3.2. PEŠIA DOPRAVA

Rozvoj plôch určených chodcom v uplynulých rokoch bol veľmi citelný. Na základe územno-plánovacích dokumentácií riešiacich centrálnu mestskú zónu bola uskutočnená rozsiahla prestavba uličných priestorov v historickom jadre mesta. Je pripravované rozšírenie tejto zóny aj pod Horné mesto (Župné námestie a Podzámska ulica).

Zásadnou podmienkou pre riešenie pešej dopravy v meste je postupné pretváranie centrálnej mestskej zóny na rozsiahlu pešiu zónu s výrazným obmedzením vjazdu a pohybu automobilovej dopravy. V tejto oblasti sa postupne pretvárajú dnešné komunikácie a celé uličné priestory v smere od Hradu po Štefánikovu triedu v jednom smere a v priečnom smere po Štúrovej ulici na kvalitné pešie oblasti s podstatnou zmenou funkčných náplní v jednotlivých blokoch.

Kvalitné dopravné riešenie pešej zóny si vyžaduje vysporiadanie so statickou dopravou potrebnou pre potreby centra a umiestnením liniek a zastávok MHD tak, aby boli optimálne splnené požiadavky vyplývajúce z dopravných potrieb prístupu do centra.

3.2.1. Turistické trasy

Jedným z hlavných problémov je vysoká návštevnosť územia. Navrhujeme viesť turistické chodníky mimo najcennejších častí územia, hlavne lesnou časťou a usmerniť návštevníkov na tieto chodníky presunutím tabúľ náučného chodníka na tieto chodníky a zhustením tabúľ na tých miestach, kde sa návštevníci rozhodujú, ktorý chodník si vybrať. Zrušiť značenie na chodníkoch cez najcennejšie časti územia a zreteľne označiť, že ide o uzavretý chodník.

3.2.2. Cyklistická doprava

Návrh cyklistickej dopravy je zameraný na sieť cyklistických cestičiek pre využívanie rekreačným spôsobom. V tomto sa jedná o využitie protipovodňových hrádzí na rieke Nitra pre účely turistických a rekreačných cyklistických trás, ktoré majú regionálny význam a môžu mať podstatné rozšírenie do celej oblasti, najmä južného Slovenska a celého Ponitria. Vhodnou oblasťou pre ľahký rozvoj cyklotrás sú oblasti Chrenovej, Staré mesto, Párovce, Mlynárce, Klokočina, Krškany.

3.3. ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Železnice ani zďaleka nemajú podobné postavenie ako cestná doprava, ich výkonnosť a ponuka pre obsluhu mesta je veľmi malá až nedostatočná. V tomto rámci má dominantnejšiu polohu na rozdiel od cestnej dopravy severo – južný smer. Na riešenom území sa nachádzajú jednokoľajné, neelektrifikované trate, ktoré majú svoj uzlový bod v stanici Nitra – Zbehy:

- Trať č.140 Šurany – Nitra – Zbehy – Topoľčany – Prievidza, so stanicami Dolné Krškany, Nitra, Nitra zastávka, Mlynárce;

- Trať č. 141 Leopoldov – Zbehy – Kozárovce so stanicou Dražovce.

V Nitre je osobná stanica (neperonizovaná, 6 dopravných koľají so zastaralou výpravnou budovou).

V budúcnosti sa zo strany železničnej správy predpokladá elektrifikácia oboch tratí v systéme 25 kV/50Hz so zachovaním jednokoľajného usporiadania.

Z hľadiska rozvojových možností rezervujeme koridor pre umiestnenie novej železničnej trate v prepojení Nitra – Trnovec n. V.. Stanica Trnovec n. V. leží na trati

Bratislava – Galanta – Štúrovo, ktorá je súčasťou medzinárodného multimodálneho dopravného koridoru. Takýmto prepojením by mesto Nitra mohlo byť zaradené do južnej železničnej spojnice Bratislava – Nitra – Zvolen – Košice, čo by znamenalo veľmi významné povýšenie železničnej dopravy.

Možné trasovanie vysokorýchlostnej železničnej trate (VRT) je orientačne priestorovo fixované do polohy identickej s južným cestným obchvatom.

V budúcom období je potrebné spracovanie dokumentácie zameranej na vytvorenie integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy, kde môže železnica mať významnú úlohu.

3.4. LETECKÁ DOPRAVA

Letecká prevádzka nemá charakter dopravný. Na východnom okraji Nitry je umiestnené trávnaté letisko s dĺžkou dráhy 1400 m. Parametre vzletovej a pristávacej dráhy umožňujú jeho využívanie iba pre malé lietadlá (športová a agroletecká prevádzka).

Návrh predpokladá zhodnotenie možností rozvoja leteckej dopravy s medzinárodným štatútom malej leteckej dopravy.

Dnešný rozsah letiska vyhovuje dnešným a očakávaným budúcim požiadavkám na tento druh dopravy.

3.5. LANOVKOVÁ DOPRAVA

V súčasnosti lanovka na Zobor – Pyramída nie je využívaná, vyžaduje rozsiahlu rekonštrukciu.

V budúcnosti bude rekonštruovaná lanovka využívaná ako významná turistická atrakcia pre letnú a zimnú turistiku.

3.6. VODNÁ DOPRAVA

V súčasnosti sa rieka Nitra z hľadiska lodnej dopravy nevyužíva, poskytuje iba rekreačný spôsob využitia.

Návrh nepredpokladá rozvoj hospodárskej dopravy na rieke Nitre, vzhľadom na predpisované podjazdné výšky nad hladinou rieky pre prípadnú plavbu hospodárskych plavidiel akéhokoľvek druhu.

Návrh predpokladá iba športové a turistické využitie rieky v jej úseku na území mesta Nitry. V dotyku s riekou treba vytvoriť podmienky pre malé osobné prístavy a lodenice pre športovú a turistickú plavbu: lokality sú pod Hradom a v rekreačných zónach Juh a Sever.

3.7. VEREJNÉ OSVETLENIE

Verejné osvetlenie (VO) je jednou z hlavných podmienok zaistenia bezpečnosti cestnej premávky a občanov v meste. Nakoľko je väčšina súčasných použitých svetelných zdrojov technologicky zastaralá a nízko účinná, je nutné vykonať výmenu svetelných zdrojov na zvýšenie bezpečnosti a atraktivity mesta.

Mestská časť	strednodobo	dlhodobo
--------------	-------------	----------

1. Staré mesto I., II.	výmena svetelných zdrojov za úspornejšie v prevedení antivandal	postupná výmena stožiarov, elektro-výzbroje, káblových rozvodov, rozvádzačov, pri rekonštrukcii MK - súčasne VO
	spracovanie projektu a následná realizácia VO v parku (starý+nový), rekonštrukcia VO ulíc Fabrická, Braneckého, Kollárova, Ďurkova, časť Mostná, časť Schurmannova, Párovská	zriadenie centrálného dispečingu so strediskom údržby VO
2. Chrenová I., II., III.	výmena svetelných zdrojov za úspornejšie v prevedení antivandal, orezávanie zelených porastov s cieľom zvýšenia intenzity VO	postupná rekonštrukcia vnútroblokových súborov jednotlivých častí sídliska v postupnosti budovania sídliska
3. Klokočina I., II., III.	-“-	-“-
4. Zobor	výmena starého vzdušného vedenia za káblové, výmena svetelných zdrojov	pri rekonštrukcii MK súčasne vybudovať moderné VO, postupná výmena RVO
5. Prímestské časti: Janíkovce, Horné Krškany, Dolné Krškany, Dražovce, Kynek	-“-	-“-
Celkovo verejné osvetlenie	obnova strojového vybavenia, meracie prístroje pre určovanie skratov vedení, hrúbky stien stožiarov, obnova vozidlového parku, nákup parkovej a chodníkovej plošiny, postupná výmena starých plošín typu MP 10,12,16	zriadenie centrálného strediska údržby VO, CSS a parkovacích automatov, ďalšia obnova strojového a vozidlového parku

3.8. AUTOBUSOVÉ ČAKÁRNE

Na kultúru cestovania v podstatnej miere vplýva stav použitých autobusových čakární. Z pohľadu funkčnosti a estetiky je nutné postupne vymieňať zastaralé, skorodované a neestetické autobusové čakárne za nové. Ďalšou možnosťou je modernizácia a výmena autobusových čakární formou dlhodobého prenájmu reklamných priestorov a predajných stánkov na autobusových čakárňach.

3.9. FONTÁNY

V meste Nitra máme 8 fontán v lokalite mesta a na pešej zóne 3 fontány, z ktorých dve slúžia ako pitníky. Pre spríjemnenie životného prostredia navrhujeme celkovú rekonštrukciu fontán:

- park pred kúpaliskom
- obchodný dom SANDOKAN
- Okresný súd
- Svätoplukovo námestie (DAB)
- Pred Olympiou (PKO)

Obnovu technologických zariadení, vybudovanie šácht a elektrických rozvodov na fontánach:

- Štrefánikova (vedľa Coboriho)
- Žaby (starý park)
- DK Orbis

Na fontáne a pitníkoch pešej zóny navrhujeme premiestniť elektromotorickú časť rozvodov zo šácht do rozvodných skríň nad povrch.

3.10. ROZVOJ ČISTENIA MESTA

Na úseku	Strednodobo	Dlhodobo
Čistenie MK	nákup univerzálnych výkonných zametacích a umývacích mechanizmov, následné prepracovanie rajonizácie čistenia MK	doriešiť skládkovanie, odvoz a likvidáciu odpadu zo zametacích vozidiel
Čistenie chodníkov	nákup univerzálnych výkonných zametacích a umývacích mechanizmov, následné prepracovanie rajonizácie čistenia chodníkov	vybudovanie bezbariérových nájazdov na chodníky
Čistenie dažďových vpustí	zabezpečenie dvíhacieho zariadenia, záchytných košov, nákup a výmena košov za korozivzdorné	nákup výkonného vysokotlakého a odsávacieho stroja
Čistenie 60 l smetných nádob	obnova, výmena a doplnenie smetných nádob, účelné rozdelenie v meste, zabezpečenie nákupu	modernizácia smetných nádob, riešenie nových technologických postupov
Verejné WC	rekonštrukcia verejných WC na Župnom námestí, Párovskej, Cintorínskej a Jurkovičovej ulici	vybudovanie verejného WC v blízkosti pešej zóny, rozmiestnenie jednobunkových automatických WC na vybraných miestach

4. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

4.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

V rámci konceptu nového ÚPN-SÚ Nitra bolo vypracované hydrotechnické posúdenie stokovej siete. Podkladom bola štúdia „Nitra-rekonštrukcia a rozšírenie stokovej siete“ vypracovaná v roku 1979 HYDROCONSULTOM Bratislava a projektová dokumentácia „Kanalizačný systém Dolné Krškany“ vypracovaná v r. 1979 ZsVAK Nitra. Podrobné hydrotechnické posúdenie jednotlivých zberačov a stôk, ako i konkrétny návrh stôk v novonavrhovanom území, bude potrebné vykonať v nižšom stupni územnoplánovacej dokumentácie alebo samostatnej projektovej dokumentácie kanalizácie.

Podstatná časť územia sídelného útvaru je odkanalizovaná do pravobrežného jednotného kanalizačného systému, kde hlavným kanalizačným zberačom je stoka „A“, ktorej trasa začína na Podzámskej ulici, a na ktorú sa postupne po trase napájajú jednotlivé zberače B, C, D, E, F, K odvádzajúce odpadové vody z územia mestských častí Staré mesto, Mlynárce, Diely, Čermán, Klokočina.

Hlavným kanalizačným zberačom na ľavom brehu rieky je zberač H, ktorý odvádza odpadové vody do ČOV z častí Chrenová a Zobor. Do povodia tohto zberača pribudnú nové kanalizačné povodia z novonavrhovaných území pre zástavbu oproti štúdii „HYCO 79“ a odpadnú územie Dražovce (zberač G) a Hrnčiarovce (pokračovanie zberača H), zberač „H“ sa napája na zberač „A“ v polohe Priemyselnej ulice.

Pre návrhové obdobie bude potrebné rekonštruovať preťažené úseky zberača A, príp. posilniť o ďalšie potrubie. Ďalej bude potrebné zrealizovať ľavobrežný úsek zberača A pre potreby zapojenia povodia zberača P a novonavrhovaných zberačov R, S, T, ktorými je riešené odkanalizovanie územia Horných a Dolných Krškán. Zberač „H“ bude potrebné zrekonštruovať, príp. posilniť po celej dĺžke.

Mesto Nitra požiadalo v r. 2000 o príspevok PHARE na investície v životnom prostredí pre vybudovanie kanalizačného zberača „G“ navrhovaného pre odvedenie splaškových vôd z časti územia Zobor-Šindolka. V súčasnosti sme obdržali oznámenie Ministerstva životného prostredia SR o zaradení akcie do programu PHARE. V rámci zastavaného územia mesta je potrebné dobudovať uličné kanalizačné rozvody najmä v lokalitách Zobor, Mlynárce a dobudovať kanalizačný systém Horných a Dolných Krškán.

Nevyhnutnosťou ďalšieho rozvoja sídla je dobudovanie mestskej ČOV v Dolných Krškanoch. Odkanalizovanie území mestských častí Janíkovce, Dražovce, Dolné Štitáre, Kynek-Šúdol, Párovské Háje, ako i disponibilného územia – Párovské lúky (vymedzeného severným obchvatom a riekou Nitra) je navrhované samostatnými čističkami odpadových vôd. V súčasnosti je vypracovaná projektová dokumentácia a vydané územné rozhodnutie na samostatnú ČOV pre 1850 E.O. a splaškovú kanalizáciu mestskej časti Dražovce.

Podľa štúdie vypracovanej v r. 1991 HYDROCOPOM Bratislava je potreba zabezpečiť prívod vody pre sídelný útvar Nitra 784 l/s. Kapacity súčasných vodných zdrojov pre Nitru sú nasledovné:

- Sokolníky 61 l/s
- PnSv 100 l/s (max. 120 l/s) – len do doby vybudovania prívodu vody z vodovodu Gabčíkovo – vetva Nové Zámky-Vráble a vodojem Janíkovce
- Jelka – Galanta – Nitra 320 l/s (max. 450 l/s)

Prívod vody spolu: 501 l/s (max. 631 l/s). Deficit 153 – 283 l/s.

Dostatočná kapacita vodných zdrojov aj pri úplnom využití riešeného územia bude zabezpečená zrealizovaním prívodu vody z diaľkovodu Gabčíkovo – vetva Nové Zámky-Vráble s kapacitou tohto zdroja 1000 l/s.

Z hľadiska možnosti dostavby územia Párovské lúky vymedzeného severným obchvatom mesta a riekou Nitra je nutné doriešiť využitie jestvujúcich vodných zdrojov.

4.2. ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Perspektíva ďalšieho rozvoja zásobovania mesta teplom a elektrickou energiou je založená na vytvorení moderného teplárenského systému paroplynového cyklu, ktorý bude náhradou za dožitý kotlový park (mazutová kotolňa vo výhrevni Chrenová) a základ vytvorenia integrovanej sústavy CZT Nitra. Progresívna technológia zníži negatívny vplyv výroby tepla na životné prostredie a udrží cenu tepla na prijateľnej úrovni.

Vytvorenie integrovanej sústavy CZT Nitra na báze horúcej vody predpokladá realizáciu nasledovných prvkov:

- výstavba teplárne s paroplynovým cyklom v areály výhrevňa Chrenová,
- horúcovodné prepojenie PPC s výhrevňou Párovce,
- prestavba parných rozvodov tepla vrátane rekonštrukcie OST para-voda v sídl. Chrenová na horúcovodný systém,
- vybudovanie horúcovodného systému na sídl. Klokočina, Diely, Čermáň.

Na základe celkového príkonu objektov v sústave CZT Nitra – $Q_T=161,0$ kW je navrhnutý výkon PPC na $Q_T=70$ MW v teple a 50-100 MW v el. energii.

PPC bude koncipovaný ako energetický zdroj strvalou prevádzkou počas vykurovacieho obdobia, ktorý bude pokrývať základné pásma diagramu dodávky tepla do integrovanej CZT. Špičkovú dodávku budú zabezpečovať jestvujúce tepelné zdroje:

- výhrevňa Chrenová s výkonom $Q_T=50,4$ MW,
- výhrevňa Párovce s výkonom $Q_T=47,3$ MW.

Celkový inštalovaný výkon $Q_T=167,7$ MW. Ďalšie výkonové rezervy reprezentujú blokové teplovodné kotolne na sídlisku Klokočina, Diely, Čermáň s celkovým inštalovaným výkonom: $Q_T=39,1$ MW.

Neoddeliteľnou súčasťou stavby PPC Nitra je vyvedenie el. výkonu do 110 kW elektrizačnej sústavy a vysokotlaková plynová prípojka s regulačnou stanicou. Plynová prípojka DN 200 s tlakom PN 64 má dĺžku cca 6,0 km.

Objekty vybudované na území integrovanej sústavy CZT Nitra budú teplom zásobované z CZT. V tomto prípade sú limitujúce sekundárne tepelné rozvody. Objekty vybudované mimo dosahu integrovanej CZT budú teplom zásobované individuálnymi zdrojmi, resp. domovými kotolňami.

Vzhľadom na predpokladané etapy zástavby bude potrebné v časovej postupnosti zabezpečiť projektovú realizačnú a investičnú prípravu predpokladanej technickej infraštruktúry v jednotlivých lokalitách. V krátkodobom výhľade z dôvodu zvýšených stavebných aktivít vlastníkov pozemkov preluky medzi Mostnou a Podzámskou ulicou je potrebné zrealizovať prekládku kanála Nitričky a dobudovať energetické zariadenia pokrývajúce potreby predmetného územia.

4.3. KONCEPCIA ROZVOJA ELEKTRICKÝCH ROZVODNÝCH SIETÍ

Sídelný útvar Nitra je zásobovaný elektrickou energiou z nadradenej transformovne 400/110 a 220/110kV Križovany. Napojenie je realizované po dvojitom 110kV vedení 8820 a 8821 s prierezom $2 \times 3 \times 185 \text{ mm}^2$ Acte. Vedenia sú zaustené do 110/22kV transformovni Nitra - Juh a Nitra - Chrenová. Transformovňa Nitra - Juh je prepojená dvojitém 110kV vedením č.8407 a 8846 s nadradenou transformovňou 400/110kV v Leviciach. V transformovne je riešená aj transformovňa 110/22kV. Transformovňa - JUH 22kV je s nasledujúcimi vývodmi - linky č. 138, 244, 318, 323, 380, 313, 312, 311, 236, 300, 245, 358, 307, ktoré zásobujú územie okolo rozvodne: Krškany, Mojmírovce, Klokočina, Diely, Čermáň. Transformovňa - 22kV - Chrenová je s nasledujúcimi vývodmi - linky č. 177, 309, 246, 135, 320, 132, 131, 133, 134, 371, 1055 (vývod do LKZ Ivánka), ktoré zásobujú územie okolo rozvodne: Veľké Janikovce, Malanta, Chrenová, Zobor, Agrokomplex, Krškany, Ivánka. Transformovňa

110/6kV Nitra - Plastika je prepojená dvojitém 110kV vedením z dvojitého 2x110kV vedenia vychádzajúce z transformovne JUH do Levíc. Takto je docielená možnosť neobmedzenej prevádzky a dodávky el. energie pre sídelný útvar Nitra, v prípade poruchy v Križovanoch alebo na prívodnom 110kV vedení.

Okrem uvedených TR 110/22kV sú na rieke Nitra HC - Nitra dva hydrogenerátory a každý o výkone 400kW (ktoré pracujú ako špičkové) Na HC je transformovňou a rozvodňou 22kV - Sever. HC je v prevádzke od roku 1950. TR Sever je napojená na TR 110/22kV z ktorých sú zaustené 22kV linky - z TR - Juh - č.311, 4, 312, 313 a z TR - Chrenová - č.320, 135. Z uvedených 22kV vedení zaustených do TR 22kV - Sever je zásobovaný rozvod 22kV v centre mesta.

Transformačné stanice v ÚPC Zobor

trafostanica (označenie a číslo)	výkon (kW)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)
TS51-201	2x 400	320	murov.
TS51-202	1x 400	320	murov.
TS51-203	1x 400	320	murov.
TS51-204	1x160	320	stožiar.
TS51-206	1x 250	292	stožiar.
TS51-211	1x 160	320	stožiar.
TS51-212	1x 160	320	stožiar.
TS51-216	22/6kV		murov.

Sekundárny rozvod je riešený vzdušným vedením a káblovým vedením uloženým v zemi. Pre súčasný stav záťaže energetických zariadení tejto TS a rozvody VN a NN postačujú pre existujúcu zástavbu, podnikateľskú činnosť v danom UPC.(územnoplánovacím celku)

Transformačné stanice v ÚPC Zoborské vrchy I.

trafostanica (označenie a číslo)	výkon (kW)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)
TS51-209	1x 250	292	stožiar.
TS51-210	1x 400 (6/22kV)	292	murov.

Sekundárny rozvod je riešený vzdušným vedením a káblovým vedením uloženým v zemi. Pre súčasný stav záťaže energetických zariadení tejto TS a rozvody VN a NN postačujú pre existujúcu zástavbu, podnikateľskú činnosť v danej UPC.

Transformačné stanice v ÚPC Dolné mesto

trafostanica (označenie a číslo)	výkon (kW)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)
TS51-64	2x 400	337	murov.
TS51-65	2x 400	337	murov.
TS51-67	2x 400	337	murov.
TS51-68	1x 400	337	murov.
TS51-69	1x 400	337	murov.
TS51- 71	1x 630	132/131	murov.
TS51- 72	2x 630	132/131	murov.
TS51 -73	1x 400	131/307	murov.
TS51 -74	2x 400	337/131	murov.
TS51 -75	1x 400	337/131	murov.
TS51 -76	1x400	337/307	murov.
TS51 -77	2x400	337	murov.
TS51 -121	1x 400	132	murov.
TS51 -122	2x 400	132	murov.
TS51 -219	1x 160	135	stožiar.

Sekundárny rozvod je riešený káblovým vedením uloženým v zemi. Pre súčasný stav záťaže energetických zariadení tieto TS a rozvody VN a NN postačujú pre existujúcu výstavbu a podnikateľskú činnosť v danej UPC.

Transformačné stanice v ÚPC Horné mesto

trafostanica (označenie a číslo)	výkon (kW)	napojené z linky (číslo linky)	prevedenie (typ)
TS51-70	1x 250	337	murov.

Sekundárny rozvod je riešený káblovým vedením uloženým v zemi. Pre súčasný stav záťaže energetických zariadení tieto TS a rozvody VN a NN postačujú pre existujúcu zástavbu v danej UPC.

5. TABUĽKOVÁ ČASŤ K ÚZEMNÉMU ROZVOJU SÍDELNÉHO ÚTVARU NITRA

tabuľka č. 1 – VYBAVENOSTNO-VÝROBNÉ ZOSKUPENIA

Územno priestorový celok:	Lokalizovanie územia	Celková plocha v km ²	Disponib. nezastav plochy v km ²	Plochy získané prestavbou v km ²	Jestvujúce prevádzky a areály v území	Navrhované vhodné prevádzky	Prípadné doplnkové funkcie	Obmedzujúce faktory
VVZ Diely - Mlynárce	Územie pozdĺž želez. Trate Diely Mlynárce	0,45	0,05	0,06	Nípek, Agrostav, Hagard Hal, Mertex, maloobchodné zariadenia a výrobné služby	Veľkoobchodné a maloobchodné zariadenia nevýrobné, služby, priemyselná výroba s ochr. hyg. pásmom o max 100m.	Prechodné a trvalé formy bývania.	Nutnosť preukázať nároky na: - dopravu - zásobovanie vodou a potr. tepla
VVZ Párovce - Klokočina	Územie pozdĺž želez. Trate	0,37	0,03	0,05	Luna, Ar. byv. Cukrovaru a konz.	Priemys. výroba s ochr. hyg. pásmom 0m. a vybavenostné podnikateľské zariadenia typu výrobných a nevýrobných služieb.	Prechodné a trvalé formy bývania.	
VVZ Čermáň - sever	Územie západne od železničnej stanice	0,09		0,05	Podnikateľských aktivít nevýrobných služieb a dopravných zariadení	Priemys. výroba s ochr. hyg. pásmom 0m. a podnikateľské aktivity typu opravárensko-servisných a dopravných zariadení.	Prechodné a trvalé formy bývania.	
Územno priestorový celok:	Lokalizovanie územia	Celková plocha v km ²	Disponib. nezastav plochy v km ²	Plochy získané prestavbou v km ²	Jestvujúce prevádzky a areály v území	Navrhované vhodné prevádzky	Prípadné doplnkové funkcie	Obmedzujúce faktory

VVZ Čermáň - Kalvária	Územie pozdĺž železničnej trate	0,36	v obmedzenej miere		Schädinger Milex, Mäsový priemysel, Agromilk, Cestné stavby veľkoobchodné zariadenia.	Priemys. výroba s ochr. hyg. pásmom 0m. a podnikateľské vybavenostné aktivity typu nevýrobných a výrobných služieb a dopr. zariadení	Prechodné a trvalé formy bývania.	
VVZ Klokočina	Územie pozdĺž Kmeťovej ulice (výhľadovo s prepojením na Hornoč. ul.) plochy získané prestavbou		v obmedzenej miere					
VVZ Veľké Janíkovce	Územie severne od intravilánu obce		V prevažnej miere					

Územno priestorový celok:	Lokalizovanie územia	Plochy získané prestavbou v km ²	Jestvujúce prevádzky a areály v území	Navrhované vhodné prevádzky	Prípadné doplnkové funkcie	Obmedzujúce faktory
---------------------------	----------------------	---	---------------------------------------	-----------------------------	----------------------------	---------------------

VVZ Horné Krškany	Územie pozdĺž Novozámockej ulice východne od železničnej trate predstavuje územie získané postupnou prestavbou RD	v prevažnej miere	Nitrafrost, vybavenostné zariadenia typu veľkoobchod, výrobné a nevýrobné služby	Výrobné prevádzky s ochranným hyg. pásmom 0m v odôvod. príp. 100m vybavenostné zariadenia nevýrobných a výrobných služieb a dopravných zariadení	Prechodné a trvalé formy bývania.	Nutnosť preukázať nároky na:- dopravu - zásobovanie vodou a potr. tepla
VVZ Dolné Krškany	Územie pozdĺž Novozámockej ul. východne od železničnej trate plochy získané prestavbou RD	v prevažnej miere	vybavenostné zariadenia typu veľkoobchod, výrobné a nevýrobné služby	Výrobné prevádzky s ochranným hyg. pásmom 0m v odôvod. príp. 100m vybavenostné zariadenia nevýrobných a výrobných služieb a dopravných zariadení	Prechodné a trvalé formy bývania.	Nutnosť preukázať nároky na:- dopravu - zásobovanie vodou a potr. tepla
VVZ Mikov dvor	Územie medzi novonavrhovanými komunikáciami južný obchvat a predĺženie Akademickkej ul. a potokom Selenec	v prevažnej miere	Lumas, areál Mikov dvor	Výrobné prevádzky s ochranným hyg. pásmom 0m v odôvod. príp. 100m vybavenostné zariadenia nevýrobných a výrobných služieb a dopravných zariadení	Prechodné a trvalé formy bývania.	Nutnosť preukázať nároky na:- dopravu - zásobovanie vodou a potr. tepla
VVZ Chrenová	Územie pozdĺž Levickej ulice plochy získané prestavbou RD.	v prevažnej miere	Drobné výrobné prevádzky, vybavenostné zariadenia typu veľkoobchod, nevýrobné a výrobné služby	Výrobné prevádzky z ochr. hyg. pásmom.		

tabuľka č. 2 – VÝROBNÉ ZOSKUPENIA

Územno priestorový celok:	Lokalizovanie územia	Celková plocha v km ²	Disponib. nezastav plochy v km ²	Plochy získané prestavbou v km ²	Jestvujúce prevádzky a areály v území	Navrhované vhodné prevádzky	Prípadné doplnkové funkcie	Obmedzujúce faktory
---------------------------	----------------------	----------------------------------	---	---	---------------------------------------	-----------------------------	----------------------------	---------------------

VZ Horné Krškany	Územie západne od železničnej trate po navrhovanú trasu rýchľ. komunikácie mimo zastav. územia mesta v k.ú. Horné Krškany	0.9	0.43	0.12	Ekozár	Všetky odvetvia priemyslu mimo špecifíc. zariadení vyžadujúcich rozsiahle ochranné pásmo	-	Ochranné pásmo vod. zdroja -drobná parcelácia plôch v súkr. vlastn. nedostatočná tech. infraštruktúra
VZ Dolné Krškany	Územie západne od železničnej trate po navrhovanú trasu rýchľ. komunikácie v k.ú. Dolné Krškany	1.75	0,59	0.14	Plastika, Mevak, Idea, areál býv. Nitrianskych strojární, Volkswagen	Všetky odvetvia priemyslu mimo špecifíc. zariadení vyžadujúcich rozsiahle ochranné pásmo	-	Ochranné pásmo vod. zdroja -drobná parcelácia plôch v súkr. vlastn. nedostatočná tech. infraš.
VZ Kynek - Mlynárce	Územie v k.ú. Mlynárce a Kynek ohraničené riekou Nitra a železničnou traťou	0.35	0.1	0,10	Agromechanika, Agrokov, ZOVOS, Sanker - Ferenit	Všetky odvetvia priemyslu mimo špecifíc. zariadení vyžadujúcich rozsiahle ochranné pásmo	Podnikateľsko-vybavenostné aktivity typu veľkoobchod prechodné a trvalé bývanie	nedostatočná tech. infraštruktúra

tabuľka č. 3 – LOKALITY ROZVOJA POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY

Produkčná oblasť	Lokalizovanie územia	Jestvujúce areály	Veľkokapac. rastl.	Rozvoj výroby Živočíšnej	Malokap. rastlinnej
PD - Párovské háje	v údolí potokov Cedroň a Cabajský potok	Živočíšna farma, liaharenský podnik, 3 záhradkárske osady	V rámci jestv. areálu PD Párovské háje	V rámci jestvujúcich areálov Ž.V.	Polia individuálne hosp. roľníkov, sady, záhrady, vinice

PD - Janíkovce	Medzi riekou Nitrou a Žitavskou pahorkatinou k.ú. Janíkovce, Horné a D. Krškany	Živočíšna farma, Agrokomplex, PD Janíkovce	Areál v rámci PD Janíkovce		
PD - Dražovce	V povodí potoka Dobrotka a Zoborské vrchy	PD Dražovce 4 záhradkárské osady a vinohr. osady	V rámci areálu PD Dražovce	V rámci PD Dražovce	
PD - Štitáre	k.ú. Štitáre	PD Štitáre so zamer. na chov bažantov 3 záhr. osady a vinohr. osady	V rámci jestv. areálu poľnohosp. družstva	V rámci areálu poľnohosp. družstva	
PD - Kynecká dolina	k.ú. Kynek	Živočíšna farma Liahar. Podnik	V rámci areálu poľnohosp. družstva	V rámci jestv. poľnohosp. areálov	
PD - Krškany	Západne od zastav. územia Horných a Dolných Krškán	PD Orechov vinohr. oblasť Bita	V rámci areálu PD Orechov	V rámci areálu PD - Orechov	

6. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Sledované oblasti: **ovzdušie, voda, pôda, zeleň, živočíchy, hluk, odpady**

6.1. OVZDUŠIE

Aj napriek zmene kvality znečisťujúcich látok vnášaných do ovzdušia z bodových zdrojov znečisťovania predovšetkým zmenou paliva v stacionárnych spaľovacích zariadeniach z tuhého na plynne a tiež sprísnenej legislatívy platnej v SR v oblasti ochrany ovzdušia, nemáme dôvod na spokojnosť s daným stavom. Aj v blízkej či vzdialenej budúcnosti možno očakávať zväčšovanie zaťaženia ovzdušia vplyvom líniového znečisťovania z dopravy, ktorej intenzita v uliciach mesta neustále stúpa. Znečisťujúce látky budú vo vyšších koncentráciách z dôvodu dostavby uličných línii (kažony) a nerealizovaných obchvatov mesta.

OVZDUŠIE		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie (Sk)
Monitoring kvality ovzdušia mesta	každoročne	mestský rozpočet
Staré mesto x Mc Donald's	2001	200 000
Chrenová x Zlatomoravecká	2002	80 000
Krškany, Novozámocká		200 000
Koncepcia centrálneho vykurovania mesta Nitry	strednodobý	mestský rozpočet
Vykurovanie bytových domov	2003	150 000 – štúdia, zámer
mestské byty		
družstevné byty		
spoločenstvá vlastníkov	2005	150 000 – štúdia, zámer
Vykurovanie rodinných domov navrhované ucelené lokality		150 000 - vykonávací projekt
(spaľovanie slamy, dreva, rýchlorastúcich tráv)		
Realizácia centrálneho zdroja	2007	
Riešenie zmiešaných zón (bývanie- výroba)	každoročne v súlade s územným plánom SU	
Clonové a ochranné výsadby výrobných areálov bytových domov	každoročne v spolupráci s právnickými osobami	viď kapitola zeleň
Umiestňovanie ČSPL k cestným ťahom v bytovej zástavbe nepodporovať	v súlade s ÚP SU	
Dobudovanie juhovýchodného obchvatu mesta	strednodobý 2005	
Vytvorenie zón s vylúčenou a obmedzenou automobilovou dopravou	strednodobý	

Tlmiť a zastaviť prienik malých a stredných podnikateľov znečisťujúcich ovzdušie do obytných zón	každoročne	
Vypracovať projekt vytvorenia podmienok pre malých a stredných podnikateľov v budovách alebo priestoroch , ktoré sú majetkom mesta	každoročne rok 2002	mestský rozpočet 100 000
MAD, spoluúčasť mesta na zmene kvality pohonných látok pre autobusy MAD	každoročne rok 2002	mestský rozpočet 200 000

6.2. Voda

Voda je neodmysliteľnou súčasťou života na Zemi. Európska charta o vode hovorí o ochrane vody, zachovávaní vodných zdrojov a o nakladaní s vodou. Budovaním kanalizačných systémov na území mesta so zaústením do funkčných ČOV dosiahneme kvalitu nielen u povrchových ale aj podzemných vôd

VODA		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie (Sk)
Dobudovanie ČOV	rok 2001- 2003 realizácia výstavby	mestský rozpočet, fondy 400 000 000
Dobudovanie prírodných zberačov na ČOV	rok 2002 – 2003 príprava dokumentácie rok 2003 - 2004 realizácia	mestský rozpočet, fondy 500 000 199 500 000
Dobudovanie kanalizácie a vodovodov	rok 2002 príprava dokumentácie rok 2003 realizácia Kynek rok 2004 realizácia Janíkovce rok 2005 realizácia Štitáre rok 2006 realizácia Párovské Háje	mestský rozpočet, fondy 2 000 000 11 000 000 12 000 000 12 000 000 13 000 000
Vybudovanie lokálnych ČOV v prímestských častiach	rok 2002 príprava dokumentácie rok 2003 realizácia Kynek rok 2004 realizácia Janíkovce rok 2005 realizácia Štitáre rok 2006 realizácia Párovské Háje	Mestský rozpočet, fondy 2 000 000 12 000 000 12 000 000 12 000 000 12 000 000 12 000 000

Kroky k zlepšeniu kvality povrchových vôd, rieka Nitra, vodné plochy a toky	dlhodobo roky 2000 - 2008	
Ochrana všetkých vodných zdrojov na území mesta	dlhodobo roky 2000 – 2008	

6.3. ŽIVOČÍCHY

ŽIVOČÍCHY		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie (Sk)
Novelizácia súčasnej legislatívy s cieľom posilnenia kompetencie mesta pri regulovaní chovu a držaní zvierat	Dlhodobý	
Zavedenie mikročipovej evidencie psov	rok 2002	mestský rozpočet 300 000
Sterilizácia túlavých zvierat	každoročne	mestský rozpočet 50 000
Podpora prevádzky útulku túlavých zvierat	každoročne	mestský rozpočet 50 000
Vytvorenie zón pre voľný pohyb psov	každoročne roky 2001- 2004	mestský rozpočet 100 000
Spolupráca pri regulácii únosného počtu holubov v meste	každoročne	mestský rozpočet 50 000
Celomestská deratizácia	každoročne	mestský rozpočet 600 000
Zlepšovanie životných podmienok vzácných a prirodzene sa vyskytujúcich živočíchov na území mesta	každoročne	mestský rozpočet, fondy 50 000
Osvetová činnosť s cieľom zvýšenia environmentálneho vedomia obyvateľov mesta k mestskej faune	každoročne	mestský rozpočet, fondy 50 000
Osvetová činnosť zameraná na zvýšenie vedomostí obyvateľov pri chove spoločenských a hospodárskych zvierat	každoročne	mestský rozpočet, fondy 50 000

6.4. ZELENĽ

ZELENĽ		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie (Sk)
Komplexná starostlivosť o dreviny	dlhodobý každoročne	mestský rozpočet 500 000
Výsadby v obytných súboroch a CMZ	dlhodobý každoročne	mestský rozpočet 500 000

Eliminácia úbytku zelene vo vyhradených a súkromných areáloch	každoročne	metodicky odsúhlasovanie, projektov sadových úprav a stanoviská k stavebným zámerom
Realizácia bariérových výsadiieb drevín proti negatívnym vplyvom (vietor, hluk, prach, exhaláty)	dlhodobý každoročne	mestský rozpočet 250 000
Dobudovanie siete detských ihrísk	strednodobý rok 2001 rok 2002 rok 2003 rok 2004 rok 2005	mestský rozpočet, fondy, sponzorstvo 200 000 200 000 200 000 200 000 200 000
Dotvoriť polyfunkčnú zónu oddychu pre všetky vekové kategórie v mestskom parku	krátkodobý rok 2001 rok 2002 rok 2003	mestský rozpočet 1 000 000 300 000 350 000 350 000
Vybudovať športovo-rekreačný areál v Brezovom háji	krátkodobý rok 2001 rok 2002 rok 2003	mestský rozpočet 500 000 100 000 200 000 200 000
Využiť a sprístupniť nábrežie rieky Nitry pre šport a rekreáciu	strednodobý rok 2001 rok 2002 rok 2003 rok 2004	mestský rozpočet 1 000 000 250 000 250 000 250 000 250 000
Znovu obnoviť Lesopark Zobor	strednodobý rok 2001 rok 2002 rok 2003 rok 2004	mestský rozpočet 1 000 000 300 000 300 000 200 000 200 000
Vytvoriť zónu rekreácie a športu v areáli Borina na Klokočíne	strednodobý 2001 - 2004 každoročne	mestský rozpočet 500 000 125 000
Dotvorenie podmienok pre odber odpadu zo zelene od fyzických osôb	dlhodobý každoročne	mestský rozpočet 50 000
Vybudovať systém osvetly a zabezpečenia technických podmienok pre aktívnu účasť občanov na zlepšenie ich environmentálneho vedomia a správania sa	dlhodobý každoročne	mestský rozpočet, fondy 50 000
Prepojiť štruktúru sídelnej zelene s prímestskou krajinou za účelom vytvorenia rekreačných, športových a náučných trás	strednodobý 2002 – 2004 každoročne	mestský rozpočet, fondy 750 000 250 000

6.5. HLUK

Návrhy opatrení sú totožné s opatreniami uvedenými v kapitole „Ovzdušie“

6.6. PÔDA

PÔDA		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie
Ochrana pôdneho fondu reguláciou hustoty zastavanosti vo významných lokalitách (Zobor, Čermáň ..)	každoročne	
Minimalizovať negatívne zásahy do pôdneho profilu na území celého mesta	každoročne	
Ochrana pôdy pri nových stavebných činnostiach	každoročne	
Ochrana ornice pred znehodnotením pri stavebných činnostiach a zamedzenie vývozu z k. ú. Mesta	každoročne	

6.7. ODPADY

Produkcia odpadov každoročne narastá, ale celé vzniknuté množstvo je nutné zneškodňovať. V meste Nitra sa odpad zneškodňuje v prevažnej miere ukladaním na skládku, čo je prípustná, ale nie najvhodnejšia možnosť. Tvorba odpadov spôsobuje viacnásobné škody na prírode i ľuďoch. Vyčerpávajú sa prírodné zdroje, znečisťujú sa zložky životného prostredia pôda, voda, ovzdušie. Spôsob ako znížiť množstvo odpadu uloženého na skládkach je jeho minimalizácia (predchádzanie tvorbe odpadu), opätovné používanie (sklené obaly) , recyklácia (kompostovanie).

ODPADY		
Cieľ	Časový horizont	Finančné krytie (Sk)
Vybudovať riadenú skládku na zneškodňovanie predovšetkým komunálneho odpadu, dovozná vzdialenosť 10 km	strednodobý rok 2005 rok 2001 vyhľadanie vhodnej lokality rok 2002 vypracovanie zámeru rok 2003 posudzovanie vplyvov stavby na životné prostredie rok 2004 realizačný projekt rok 2005 výstavba	mestský rozpočet, fondy 200 000 Sk 50 000 Sk 800 000 Sk 30 000 000 Sk

Kompostáreň	strednodobý rok 2004 rok 2001-05-04 vyhl'adanie vhodnej lokality vypracovanie štúdie rok 2002 realizačný projekt stavebné povolenie rok 2003 realizácia	mestský rozpočet, fondy 10 000,- Sk 50 000,- Sk 10 000 000,- Sk
Rozšíriť separovaný zber na plochu celého mesta	Každoročne rok 2001	mestský rozpočet, fondy 300 000 Sk
Zrealizovať stojiská odpadových nádob, vrátane nádob na separovaný zber	krátkodobý rok 2001- 2002	mestský rozpočet, fondy 8 000 000 Sk
Zvýšiť počet úložných miest, formou Zberových dvorov	každoročne rok 2001 dvor spoločnosti LOBBE rok 2002 lokalita Klokočina rok 2003 lokalita Chrenová roky 2004 – 2010 Dolné Krškany, Horné Krškany, Štitáre, Janíkovce, Dražovce, Kyneč, Mlynárce, Párovské Háje	mestský rozpočet, fondy 300 000 Sk 800 000 Sk 800 000 Sk na každý ZD min. 600 000 Sk
Komplexné riešenie čistoty mesta (uličné smeti, komunálny odpad)	každoročne rok 2001 rok 2002	Mestský rozpočet, fondy 200 000 Sk 500 000 Sk
Komplexné riešenie divokých skládok	dlhodobo čas určíme v súlade s legislatívnymi požiadavkami staré záťaž každoročne lokálne divoké skládky (zvykové miesta) každoročne lokálne divoké skládky (náhodné)	mestský rozpočet, fondy 10 000 000 Sk 1 000 000 Sk 500 000 Sk
Ukončenie sanácie skládky Lupka	krátkodobý rok 2001	mestský rozpočet, fondy 700 000 Sk
Rekultivácia skládky Katruša	strednodobý roky 2001 - 2005	mestský rozpočet, fondy 8 000 000 Sk
Zabezpečovanie zneškodňovania nebezpečného odpadu	strednodobý roky 2000 - 2005	mestský rozpočet, fondy 5 000 000 Sk
Vybudovanie dotried'ovacej linky	strednodobý roky 2001 - 2004	mestský rozpočet, fondy 16 000 000 Sk

7. INVESTIČNÁ VÝSTAVBA

Nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní potrieb mesta a jeho ďalšom rozvoji má investičná výstavba. Je zabezpečená vlastnými kapacitami a zdrojmi mesta, ako aj organizáciami zriadenými mestom na plnenie jednotlivých funkcií.

Potreby mesta v jednotlivých oblastiach rozvoja sú zabezpečované v súčinnosti s komisiami mestského zastupiteľstva a jednotlivými výbormi mestských častí.

Požiadavky a ciele investičnej výstavby vychádzajú z potrieb vyšpecifikovaných v jednotlivých oblastiach rozvoja:

- bytová výstavba,
- výrobná zástavba,
- vybavenostná výstavba,
- vodné hospodárstvo,
- zásobovanie teplom a plynom,
- zásobovanie elektrickou energiou,
- odpadové hospodárstvo.

Vlastná príprava a realizácia investičných akcií je technicky zabezpečovaná následne jednotlivými subjektami mesta.

Koncepcia plánovania investičného programu

Plánovanie dlhodobých zámerov:

- investičné akcie **nadmestského významu** plánované v súčinnosti so štátnou správou v súlade so zákonom 254/98 Z.z. o verejných prácach a rozvojovým programom kraja na konkrétny projekt,
- investičné akcie **celomestského významu** s možnosťou väzby na rozvojový program kraja na konkrétny projekt.

Plánovanie krátkodobých zámerov:

- investičné akcie **celomestského významu** plánované na jedno volebné obdobie s určením globálneho finančného limitu,
- investičné akcie **mestskej časti** na základe priority výboru MČ na jedno volebné obdobie s určením globálneho finančného limitu.

Tvorba a získavanie finančných prostriedkov

Investičné akcie **nadmestského a celomestského významu:**

Zdroje – štátny rozpočet, dotácie a fondy, európske rozvojové programy, doplnkovo mestský rozpočet a rozpočty organizácií zriadených mestom

Investičné akcie **celomestského významu a mestských častí:**

Zdroje – mestský rozpočet a rozpočty organizácií zriadených mestom

Rozdelenie vlastných zdrojov – mestský rozpočet investícií

- investičné akcie celomestského významu	70 %
z toho do centrálnej mestskej zóny	30 %

37 - investičné akcie **mestských častí** 30 %

a rozdelenie do jednotlivých mestských častí podľa

- klúča: 1 alt./ podľa počtu obyvateľov,
2 alt./ podľa rozlohy,
3 alt./ podľa finančného prínosu do rozpočtu,
4 alt./ ich kombinácie.

Z celkových investícií na **návratné investície** je odporúčané použiť 30% rozpočtových prostriedkov.

Návrh stanovenia priorít

A/ Podľa druhu investičnej akcie

- vodovody
- kanalizácie
- komunikácie
- parkoviská
- chodníky
- elektrické rozvody
- osvetlenie
- bytová výstavba a pod.

B/ Podľa naliehavosti investičnej akcie

- určenie štátneho stavebného dohľadu
- kritický stupeň porušenia
- ekologické následky
- urbanistické požiadavky
- návratnosť investície
- štátna dotácia
- združená investícia
- hygienické predpisy a pod.

C/ Podľa legislatívnej pripravenosti investičnej akcie

- vypracovaný projekt
- vlastnícka vysporiadanosť
- zabezpečené územné rozhodnutie
- zabezpečené stavebné povolenie

Zásady plánovania finančných prostriedkov mestských častí

- 1./ podľa výšky pridelených prostriedkov na volebné obdobie
- 2./ podľa výšky plánovaných finančných prostriedkov na kalendárny rok
- 3./ systémovým prístupom – prvý rok projekt a povoľovacie konania, ďalší rok realizácia
- 4./ združenie finančných prostriedkov z viacerých rokov na väčšiu investičnú akciu

Návrh investičných priorít mesta

1/ realizácia zostávajúcich akcií zo schválených investičných zámerov pre roky 2000-2002:

/v závislosti od výšky vyčlenených finančných prostriedkov/

- zosuv svahu Rolfesova baňa,
- rekonštrukcia MK Fraňa Mojtu I.časť + VO,
- rekonštrukcia MK Sládkovičova ulica,
- oprava strechy MsÚ v Nitre,
- kanalizácia Krškany – pokračovanie,
- rekonštrukcia MK Popradská ulica,
- MK Ovocinárska ulica I.časť,

- kanalizácia Štúrova ulica,
- rekonštrukcia objektu Synagógy,
- rekonštrukcia MK Výstavná ulica II.etapa,
- rekonštrukcia IS a oprava oporných múrov Mostná ulica,
- rekonštrukcia MK Vodná - prepojenie Vodná – Pieskova,
- cintorín Dražovce,
- kanalizácia Fabrická ulica,
- rekonštrukcia pešej zóny Radlinského ulica,
- rekonštrukcia Župného námestia,
- rekonštrukcia a dostavba nádvoria Mestskej tržnice v Nitre.

2/ návrh strednodobých a dlhodobých priorít z programu rozvoja mesta:

Bytová výstavba

- výstavba nájomných bytov /Diely III, Diely IV, Borová ul./,
- výstavba technickej infraštruktúry pre individuálne formy bývania.

Vybavenostná výstavba

- dobudovanie základnej občianskej vybavenosti sídlisk a centier mestských častí,
- vybudovanie vedľajšej ľadovej plochy,
- vybudovanie športovísk /Párovské lúky, Borina, Diely, Klokočina, Staré mesto, Chrenová, Kynek, Krškany, Janíkovce a ďalšie/,
- rekonštrukcia lanovky,
- dobudovanie a výstavba cintorínov,
- rozšírenie klubov dôchodcov, zriadenie záchytnej izby.

Životné prostredie

- rekonštrukcia centrálneho vykurovania a výstavba PPC,
- dobudovanie ČOV,
- dobudovanie prívodných zberačov na ČOV,
- vybudovanie lokálnych ČOV a kanalizácie,
- dobudovanie vodovodnej siete.

Doprava

- vybudovanie juhovýchodného obchvatu,
- vybudovanie vnútromestského dopravného okruhu,
- výstavba cyklistických trás,
- rozšírenie pešej zóny s väzbou na Horné mesto,
- vybudovanie parkovacích miest / CMZ, sídliská /.

Odpadové hospodárstvo

- vybudovať riadenú skládku pre komunálny odpad do 10 km,
- rekultivácia skládky Katruša.

Podnikateľské aktivity

- rekonštrukcia a rozšírenie letného kúpaliska,
- vybudovať centrum oddychu na druhom brehu rieky Nitry.

Verejnoprospešné služby

- vybudovať nové technicko-technologické budovy,
- vybudovať ekologickú umyvárku a čerpaciu stanicu.

Kultúrne pamiatky

- rekonštrukcia a obnova kultúrnych pamiatok.

3/ návrh priorít mestských častí

8. CESTOVNÝ RUCH

Možnosti Nitry v oblasti cestovného ruchu

Zo štatistík vyplýva, že až 42% z celkovej návštevnosti na Slovensku pripadá na Bratislavu, Vysoké Tatry a Považie. Nitra a Ponitrie sa umiestňujú až na desiatom mieste.

Pri podrobnej analýze však dospejeme k poznaniu, že výhodná geografická poloha Nitry, zaujímavé prírodné prostredie, slávna minulosť mesta, veľké množstvo významných kultúrno-historických pamiatok sústredených na malom priestore, dobré dopravné spojenie (letisko), výborné podmienky pre turistiku a cykloturistiku, rozvinutá obchodná sieť i v posledných rokoch rozvíjajúca sa sieť služieb, najmä penziónov a zaujímavých stravovacích zariadení s vysokou úrovňou hygieny a kvalitnou kuchyňou, vytvárajú priaznivé predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu.

Prírodné podmienky

Mesto sa rozprestiera vo veľmi atraktívnom prírodnom prostredí – na rozhraní Podunajskej nížiny, ktorá mu poskytuje veľkorysý priestor pre ďalší rozvoj, a južných výbežkov pohoria Tribeč, ktoré ho chránia ako hradba od severu. Nad mestom sa vypína 588 m vysoký vrch Zobor, ktorý od pradávna dal Nitre prívlastok „Mesto pod Zoborom“.

Priaznivé prírodné danosti mesta dotvára pomerne teplá klíma (priemerná ročná teplota + 9,7 °C, zrážky 533 mm, slnečný svit až 2090 hodín ročne), vyznačujúca sa teplými letami a miernymi zimami. Územím mesta zo severu na juh preteká rieka Nitra a na úpätí Zobora vyviera niekoľko prameňov, ktoré sa nevyznačujú bohatstvom vôd, ale svojimi tokmi najmä v letnom období spríjemňujú životné prostredie.

Tieto klimatické podmienky predurčujú existenciu bohatej flóry a fauny s mnohými vzácnymi druhmi rastlín (hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý), drevín (dub zimný a letný, jaseň štíhly, borovica lesná) a živočíchov (jašterica zelená, kobyľka krovinová, skokan hnedý, užovka stromová, zmijovec hladký a ďalšie), ktoré viedli k vytvoreniu Chránenej krajiny Tribeč. V posledných rokoch bola v mestskom parku vybudovaná voliéra s danielmi škvrnitými a gazdovský dvor s domácimi zvieratami (ovce, kozy, somár, kravy).

Slávna minulosť mesta, archeologické, architektonické a umelecké pamiatky

Nitra svojou históriou stelesňuje dejiny Slovenska a Slovákov – najslávnejšie kapitoly národných dejín spojené s kniežaťom Pribinom, kráľom Svätoplukom, príchodom vierozvestov sv. Konštantína a sv. Metoda na naše územie, udelenie kráľovských výsad mestu kráľom Belom IV. v roku 1248, ale aj prebúdžanie sa národného života v období slovenského národného obrodzenia. V súčasnosti je sídlom kardinála Jána Chryzostoma Korca.

Územie mesta však bolo osídlené už dávno pred tým, už v dobe prehistorickej, čo dokazujú bohaté archeologické nálezy. Sú svedectvom toho, že človek sa tu usadil už v praveku. Na území mesta a v jeho najbližšom okolí by bolo možné plasticky a na konkrétnych historických artefaktoch dokumentovať vývoj ľudskej spoločnosti, od najstarších čias až po súčasnosť. Žiaľ, iba malé torzo z mnohých unikátnych archeologických nálezov objavených pracovníkmi Archeologického ústavu SAV v Nitre môže návštevník mesta uvidieť v expozícii Nitrianskeho múzea, ktorú sa podarilo zriadiť s finančnou podporou

Mesta Nitra v roku 1993. Väčšina z nich je skrytá pred zrakmi návštevníkov – v depozitoch múzea či AÚ SAC alebo zakrytá pod vrstvou zeme, kde čaká na dobu, keď bude dostatok finančných prostriedkov na ich zakonzervovanie a sprístupnenie pre návštevníkov mesta.

Hádam postačí spomenúť zachované zvyšky opevnenia z veľkomoravského obdobia na západnej strane hradu, unikátnej cisterny na hrade, vstupnej brány na hrad objavenej v bývalom Župnom dome, dláždenej cesty pod Zoborom, základov kostola sv. Jakuba pod dlažbou na Svätoplukovom námestí, atď.

Dominantou mesta je Nitriansky hrad. Súbor hradných stavieb pozostávajúci z Biskupského paláca, Baziliky minor, hradieb a hospodárskych budov, vyhlásený v roku 1962 za národnú kultúrnu pamiatku, plasticky dokumentuje vývoj hradov, cirkevných stavieb a umeleckých predmetov, najmä cirkevného charakteru, na našom území od raného feudalizmu až do súčasnosti (rekonštrukcia a dostavba Malého seminára dokončená v roku 1995). Žiaľ, jeho súčasný stav nereprezentuje dobre ani jeho vlastníka – Biskupský úrad v Nitre, ani naše mesto.

Mnohé hodnotné pamiatky sa nachádzajú v Hornom meste, ktoré je od roku 1981 mestskou pamiatkovou rezerváciou (Veľký seminár so vzácnou Diecéznou knižnicou, Malý seminár, Františkánsky kostol a kláštor a ďalšie). Po reštitúciách sa opäť stali cirkevným majetkom. V posledných rokoch sa podarilo viaceré objekty zrekonštruovať. Horné mesto okrem historických pamiatok dnes dotvárajú aj dve moderné umelecké diela: socha kniežat'a Pribinu od akad. sochára T. Bártfaya z roku 1988 a súsošia sv. Konštantína a Metoda od akad. sochárky L. Cvengrošovej z roku 1990.

Z ďalších významných historických pamiatok na území mesta treba spomenúť budovu bývalého Župného domu, Mestského domu, Kostol a kláštor Piaristov, Kláštor a kostol milosrdných sestier sv. Vincenta, románsky kostol sv. Štefana, budova bývalej sédrie, Kostol Matky Božej na Kalvárii, ktorá je významným pútnickým miestom, románsky kostolík sv. Juraja v mestskej časti Dražovce a budovu bývalej židovskej synagógy postavenú v eklektickom orientálnom slohu.

Úsilie predstaviteľov mestskej samosprávy i štátnej správy v meste musí smerovať k tomu, aby v spolupráci s vlastníkmi objektov (prevažne cirkev, štát, Mesto Nitra), sa podarilo zabezpečiť finančné prostriedky na ich postupnú rekonštrukciu, zakonzervovanie najvýznamnejších archeologických nálezov a ich sprístupnenie návštevníkom mesta vo forme ucelenej celomestskej expozície so všetkými atribútmi bežnými vo vyspelých krajinách (náučné texty, trasy podľa želania návštevníka, napr. kostoly, hrad, archeologické lokality, odborní sprievodcovia ovládajúci niekoľko cudzích jazykov, atď.). Jej neoddeliteľnou súčasťou sa musí stať aj reprezentatívna expozícia dejín mesta od najstarších čias až po súčasnosť v Nitrianskom múzeu (teda podstatne rozšíriť a doplniť súčasnú expozíciu). Samozrejmosťou sa musí stať možnosť pohodlného prístupu, parkovania, občerstvenia, kvalitné a dostupné hygienické zariadenia, bohatá ponuka originálnych suvenírov a podobne.

Príkladom a vzorom v tomto smere by malo byť Mesto Nitra samotné, a to tým, že v kvalitne zrekonštruovanej budove historického Mestského domu na Svätoplukovom námestí by v najbližších rokoch zriadilo (obnovilo) reprezentatívnu mestskú radnicu, v ktorej by sídlil primátor a jeho zástupca so sekretariátom, NISYS, ako aj bola obnovená miestnosť pre občianske obrady, udeľovanie mestských ocenení, prijímanie významných návštev atď.. Určite by to zvýšilo autoritu mestskej samosprávy, postavenie mesta v rámci Slovenska i jeho atraktivitu v očiach návštevníkov.

Po splnení týchto podmienok bude mať Nitra dobré predpoklady na to, aby sa stala zaujímavou turistickou lokalitou, z hľadiska kultúrno-historického, a to najmä pre vzdelanú a solventnú západnú klientelu.

Výstavisko Agrokomples

Rozhodujúci potenciál cestovného ruchu mesta predstavuje už po desaťročia najväčší výstavný areál na Slovensku – Výstavisko Agrokomples, ktorý priťahuje každoročne do mesta cca 1,5 milióna návštevníkov.

Výstavný areál svojou rozlohou (125 ha), prírodným prostredím, technickým vybavením, predovšetkým však desaťročia (od roku 1974) systematicky a premyslene vybudovanou tradíciou medzinárodných veľtrhov a výstav (ročne asi 17 podujatí, najmä poľnohospodárskeho veľtrhu AGROKOMPLEX, strojárskeho veľtrhu, výstav nábytku a autosalónu) má potenciál, aby sa stal – po dobudovaní – najvýznamnejším výstaviskom v strednej a východnej Európe. Preto už dnes predstavuje najvýznamnejší predpoklad rozvoja mesta. A to nielen z hľadiska výstavníctva samotného a propagácie mesta vo svete, ale aj z hľadiska prílevu zahraničného kapitálu a vytvárania nových pracovných miest pre obyvateľov vo sfére ubytovacích, stravovacích, kultúrnych a iných služieb pre vystavovateľov a návštevníkov výstav.

Úspešný rozvoj výstaviska v budúcich rokoch je na druhej strane limitovaný vybudovaním dopravnej infraštruktúry (priame napojenie na južný obchvat mesta, príslušné parkoviská, dobudovanie letiska a diaľnic smerom na Banskú Bystricu), kvalitných ubytovacích a stravovacích kapacít zodpovedajúcich európskemu štandardu, ako aj služieb pre návštevníkov (hotelové rýchlouchystiarne a práčovne, zmenárne a podobne).

Ubytovacie a stravovacie zariadenia v meste

Až do 28. februára 2001, kedy vláda SR schválila Národný program rozvoja cestovného ruchu v SR, bol vývoj v tejto oblasti aj v našom meste poznamenaný nekoncepcnosťou a všetkými problémami ako v celoštátnom meradle (nešťastná privatizácia zariadení cestovného ruchu, absencia legislatívnych pravidiel pre podnikanie v tejto oblasti a finančnej podpory zo strany štátu). Výsledkom tohto vývoja je súčasný neutešený stav technického vybavenia, ošarpanosť budov, nízka úroveň čistoty, hygieny a chýbajúce doplnkové služby, nekvalifikovanosť a neochota personálu, prípady okrádania zákazníkov). V dôsledku výrazného zvýšenia cien v posledných rokoch nastal pokles klientely týchto zariadení a vzostup návštevnosti rôznych pochybných individuí, ktoré majú vysoké príjmy z nelegálnych zdrojov, čo pôsobí odstrašujúco na ostatných návštevníkov.

V Nitre v súčasnosti chýba hotel európskej úrovne s adekvátnymi službami pre návštevníkov. Preto mnohí solventní vystavovatelia i návštevníci mesta sú ubytovaní mimo mesta a na jednotlivé podujatia dochádzajú.

Časť klientely využíva služby jestvujúcich hotelov, ktoré však vznikli v inej dobe a na iný účel, preto dnes nemôžu splniť náročné požiadavky najmä zahraničnej klientely.

Určitým pozitívnym javom v poslednom období je vznik viacerých penziónov, najmä na Zobore, ktoré dokážu ponúknuť ubytovacie a stravovacie služby na vysokej úrovni (napr. Zlatý kľúčik, Koruna). Pribudlo aj niekoľko atraktívnych stravovacích zariadení, ktorých kapacita je nedostatočná.

Napriek tomu, že v poslednom období vzniklo aj niekoľko dobrých prevádzok rýchleho občerstvenia ponuka dobrých a najmä finančne dostupných služieb v tejto oblasti je stále nedostatočná, čo sa zvlášť výrazne prejavuje v Hornom meste, na pešej zóne a počas hromadných celomestských podujatí.

Kultúrna a športová ponuka pre návštevníkov mesta

Neoddeliteľnou súčasťou celkovej ponuky pre návštevníkov mesta musí byť ponuka hodnotných a zaujímavých kultúrnych i športových podujatí. Nitra má v tomto smere všetky predpoklady na naplnenie želaní a predstáv návštevníkov.

Divadlo A. Bagara v Nitre predstavuje v súčasnosti absolútnu špičku v oblasti činoherného umenia na Slovensku. Jeho bohatú, umelecky hodnotnú paletu divadelných predstavení a muzikálov dopĺňa a spestruje každoročne v septembri festival Divadelná Nitra, zábavné programy iných producentov.

Reprezentatívna a historicky cenná budova bývalého Župného domu spĺňa všetky predpoklady, aby sa stala centrálnym a reprezentatívnym stánkom nitrianskej kultúry, s bohatou a hodnotnou ponukou nielen obrazových, ale aj muzeálnych a historických expozícií, najmä expozíciou dejín mesta a umenia nitrianskeho regiónu v minulosti a v súčasnosti. Základným predpokladom naplnenia tohto zámeru je urýchléné ukončenie rekonštrukcie budovy a zmysluplná a rozumná koexistencia galérie i múzea v jej priestoroch. Tento cieľ by mal spojiť úsilie predstaviteľov mesta, štátnej správy i poslancov NR SR za Nitru a dotiahnuť ho konečne do úspešného konca. Presadzovanie rôznych provizórnych riešení, megalomanstva a vedľajších (osobných) záujmov v konečnom dôsledku poškodzuje záujmy mesta a jeho obyvateľov. Zrekonštruovaná koncertná sieň polyfunkčného charakteru spolu s plánovaným vybudovaním kvalitného stravovacieho zariadenia v objekte a archeologickou expozíciou v suteréne (zachované torzo bývalej vstupnej brány na hrad) by mohli vytvoriť jeden atraktívny celok slúžiaci na exkluzívne kultúrno-spoločenské podujatia, významné zasadnutia vlády SR, svetových inštitúcií na Slovensku, samosprávnych a iných orgánov. Rekonštrukciu reštauračnej časti by mohol financovať, na základe konkurzu, jej budúci dlhodobý prevádzkovateľ (nie vlastník), čím by sa z časti eliminoval nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu budovy v štátnom rozpočte.

Kultúrnu ponuku dopĺňajú i ďalšie kultúrne zariadenia, Dom Matice slovenskej, školy, prípadne príležitostné podujatia Agrokomplexu – Výstavisko Nitra, Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre a iných organizácií. Dôležité je, aby boli tieto podujatia koordinované, v dostatočnom časovom predstihu propagované v meste i mimo neho a návštevníci mesta mali možnosť získať lístky (viď informačná kancelária).

V celku možno konštatovať, že v súčasnosti existuje v meste aj dobrá ponuka športových podujatí a to aj medzinárodného charakteru (medzinárodný atletický míting, satelitný turnaj mužov ATP, tenisový turnaj osobností, súťaže psov, klubové súťaže). Vznikajú nové fitnesscentrá, sauny, ranč s koňmi a iné zariadenia.

Nitra spĺňa aj nároky vyznávačov pešej turistiky a cykloturistiky. Najobľúbenejšími trasami sú výstup na južný predvrchol Zobora – Pyramídu (533 m n.m.), z ktorej je výborný výhľad na mesto a do širokého okolia, vrchol Zobora, Žibrice (617 m) a Lupku. Výstupy možno kombinovať do okruhov podľa fyzickej kondície s prehliadkami bohatej flóry a fauny v chránených územiach Zoborská lesostep a Zoborský lesopark. Pre návštevníkov bol vybudovaný aj Náučný chodník Zobor s dvomi trasami v dĺžke 3,5 km a 8,6 km so 14 zastávkami. Vyznávačom cykloturistiky slúžia vyznačené cestičky pozdĺž rieky Nitra, v Brezovom hájiku a na sídlisku Chrenová.

Hlavné nedostatky v tejto oblasti predstavujú: zlý technický stav športových a športovo-rekreačných objektov (kúpalisko, zimný štadión), nedostatočná kapacita a zlé vybavenie kúpaliska, dlhodobé nefungovanie vyhlídkovej lanovky na Zobor, zdevastovaný mestský park (ruina, ošarpané objekty), zničené lavičky a preliezky a absencia športovo-rekreačných atrakcií, napr. lodiek na jazere v parku, pešia túra k zrúcaninám zoborského kláštora, k Svoradovej jaskyni a prameňu, ku kostolíku v Dražovciach, k pravekému hradisku na Zobore (po jeho aspoň čiastočnej, príp. symbolickej rekonštrukcii). Ako priorita by mal byť realizovaný projekt Lesoparku na Zobore.

Nitriansky informačný systém (NISYS)

NISYS poskytuje návštevníkom mesta všetky dostupné informácie o živote jeho obyvateľov, histórii mesta, kultúrnych, spoločenských a športových podujatiach, ubytovacích a stravovacích zariadeniach, službách atď. Taktiež zabezpečuje predaj propagačných materiálov o meste a originálnych darčkových predmetov s logom Nitry. V poslednom období sa jeho činnosť rozšírila aj na oblasť partnerských vzťahov Nitry s inými mestami doma i v zahraničí.

Zriadením mestského informačného systému v Nitre nastal kvalitatívny i kvantitatívny vzostup v oblasti zhromažďovania a šírenia informácií o meste, ako aj vydávania propagačných materiálov. Celá činnosť sa sprofesionalizovala a vytvorili sa dobré predpoklady pre ďalší rozvoj v intenciách vyspelých európskych krajín.

Významný medzník pre ďalší rozvoj jeho činnosti znamená jeho presťahovanie do zrekonštruovaných, skutočne reprezentatívnych priestorov bývalej radnice (Mestského domu) na Svätoplukovom námestí, kde pôsobí od 2. mája 2001, čo mu umožňuje poskytovať návštevníkom mesta služby na skutočne vysokej úrovni a vo väčšom rozsahu ako doteraz.

Ostatné služby pre návštevníkov

Zvýšenú pozornosť bude potrebné v najbližších rokoch venovať aj rozvoju ostatných, doplnkových služieb pre návštevníkov mesta (obchody, zmenárne, čerpacie stanice PHM, požičovne áut a športových potrieb, úschovne batožín, predajne suvenírov, pohľadníc a známok, práčovne a čistiarne, verejné WC), pretože ich zlyhanie dokáže vážne narušiť ich pobyt v meste.

V poslednom období boli vybudované na území mesta viaceré obchodné prevádzky významných svetových obchodných firiem, čím sa nepochybne podstatne rozšírila ponuka pre obyvateľov i návštevníkov mesta. Rozšírila a skvalitnila sa aj sieť čerpacích staníc PHM a prevádzok rýchleho občerstvenia.

Stále chýba požičovňa športových potrieb, spoľahlivá úschovňa, ako aj rýchlopráčovňa a rýchločistiareň. Neuspokojivá je ponuka originálnych nitrianskych suvenírov.

Najväčším nedostatkom stále zostáva absolútne nedostatočná sieť verejných WC a ich katastrofálna úroveň (čistota, vybavenie, technická úroveň).

8.1. ŤAŽISKOVÉ ÚLOHY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU NA ÚZEMÍ MESTA A V JEHO OKOLÍ

A. Krátkodobé (2001-2005):

1. Vyčleniť každoročne z rozpočtu Mesta Nitry minimálne 1% na záchranu a sprístupnenie unikátnych archeologických nálezov na území mesta a dobudovanie expozície dejín Nitry (v spolupráci s Archeologickým ústavom SAV v Nitre a Nitrianskym múzeom).
2. Vyčleniť každoročne z rozpočtu Mesta Nitry minimálne 2% na rekonštrukciu bývalého Mestského domu a obnovenie radnice v jeho priestoroch (reprezentatívne priestory primátora mesta, jeho zástupcu, zasadačka Mestskej rady v Nitre, obradná sieň a stála expozícia histórie Nitry).
3. V spolupráci s Biskupským úradom v Nitre zabezpečiť postupné sprístupňovanie ďalších priestorov na Nitrianskom hrade a vytvorenie takých podnikateľských, spoločenských a kultúrnych aktivít pre návštevníkov mesta (služby, predajne suvenírov, pravidelné podujatia, sprístupnenie kostolov, sprievodca, informačné tabule), ktoré oživia Hrad Horné mesto.
4. Vybudovať 2 nové verejné sociálne zariadenia (WC) a to na Svätoplukovom námestí a v Hornom meste a zabezpečiť ich prevádzku (v lete minimálne do 22.00 hod.).
5. Dobudovať pódium pre kultúrne podujatia pri Divadle A. Bagara (zastrešenie, šatne a technické vybavenie, verejné WC).

6. Zabezpečiť investora na sprevádzkovanie lanovky na Zobor.
7. Vypracovať štatút „Zoborského lesoparku“ a určiť jeho správcu.
8. Aktívne zapojenie Mesta Nitry do regionálnych projektov rozvoja cestovného ruchu (Zoborská kráľovská vínna cesta, Poštová cesta, Jantárová cesta, Ponitrianska magistrála a iné) a využívanie podporných programov Európskej únie.
9. Aktívne zapojenie sa Mesta Nitra do celoeurópskych a celosvetových aktivít organizovaných každoročne 27. septembra v rámci Svetového dňa cestovného ruchu (WTD).

B. Strednodobé (2001-2010):

1. Vyčleniť každoročne z rozpočtu Mesta Nitry minimálne 1% na záchranu a sprístupnenie unikátnych archeologických nálezov na území mesta a dobudovanie expozície dejín mesta.
2. Vyčleniť každoročne z rozpočtu Mesta Nitry minimálne 2% na rekonštrukciu bývalého Mestského domu a obnovenie radnice v jeho priestoroch.
3. Zmobilizovať poslancov NR SR za Nitru a Nitriansky kraj v záujme získania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, prípadne z iných zdrojov (EÚ), na opravu Nitrianskeho hradu a bývalého Župného domu.
4. V spolupráci s Biskupským úradom v Nitre, Archeologickým ústavom SAV v Nitre, Nitrianskym múzeom a inými inštitúciami vytvoriť náučno-turistické trasy na území mesta:
  - a/ Historicko-archeologickú (Hrad, Horné mesto, významné historické objekty a archeologické lokality),
  - b/ Cirkevnú (Hradná katedrála, Kalvária, Kostol sv. Michala v mestskej časti Dražovce, Zoborský kláštor, Svoradova jaskyňa a iné),
  - c/ Zoborský lesopark – rozšíriť a dobudovať.
5. V nadväznosti na rekonštrukciu kúpaliska vybudovať oddychovo-športový areál na druhej strane rieky Nitry (požičovňa člnov, tenisové kurty, ihriská, atrakcie pre deti).
6. Aktívne zapojenie Mesta Nitry do regionálnych projektov rozvoja cestovného ruchu (Zoborská kráľovská vínna cesta, Poštová cesta, Jantárová cesta, Matúšova kráľovstvo) a využívanie podporných programov Európskej únie.

C. Dlhodobé (2001-2015):

1. Vyčleňovať z rozpočtu Mesta Nitry každoročne minimálne 2% na rekonštrukciu historických budov, sprístupnenie archeologických nálezov a vybudovanie expozícií o dejinách i súčasnosti mesta.
2. Podporovať podnikateľské aktivity v oblasti cestovného ruchu na území mesta.
3. Aktívne spolupracovať s obcami, VÚC i orgánmi štátnej správy pri realizácii regionálnych a nadregionálnych projektov v oblasti cestovného ruchu.

9. PARTNERSKÉ VZŤAHY MESTA NITRA

Úvod

Dôležitou súčasťou procesu začleňovania Slovenskej republiky do európskych štruktúr je nadväzovanie a rozvíjanie kontaktov obyvateľov Slovenska s obyvateľmi iných, najmä okolitých štátov a to predovšetkým na úrovni miest a obcí.

Nitra udržiavala v minulosti tzv. družobné vzťahy s niekoľkými mestami v štátoch východnej Európy a to Kroměříž a České Budějovice (ČR), Zielona Góra (Poľsko), Bernburg (NDR) a v bývalom ZSSR. Družobné vzťahy boli organizované stranickými a štátnymi orgánmi a mali formálny charakter. Preto zanikli po roku 1989. Pretrvali iba v tých prípadoch, keď mali tradíciu a postupne prerástli do mnohostranných neformálnych kontaktov obyvateľov oboch miest. Stalo sa tak v prípadoch Kroměříža, Českých Budějovic (ČR) a Zielonej Góry v Poľsku. Dôležitá je aj skutočnosť, že ide o skutočne adekvátne partnerov z hľadiska počtu obyvateľov, hospodárskeho charakteru, kultúrnych a historických tradícií i mentality obyvateľstva. Potvrďuje to aj vzťah s mestom Gosford v ďalekej Austrálii, ktorý - aj keď vznikol pred rokom 1989, zatiaľ nepreukázal svoju životaschopnosť.

Po roku 1989 vznikla možnosť rozvíjať skutočne neformálne kontakty mestskej samosprávy s inými mestami v zahraničí, ktoré by postupne prerástli do priamych kontaktov obyvateľov oboch miest. Žiaľ, často náhodný, spontánny výber partnerov, bez vytvorenia premyslenej organizačnej základne partnerských vzťahov spôsobili, že partnerské vzťahy sa rozvíjali viac do kvantity ako do kvality. Do skutočných partnerských vzťahov sa rozvinuli vzťahy iba v prípadoch, ak ich zabezpečovali skutočne nezištne a obetavo niektorí jednotlivci na oboch stranách (Naperville, Zoetermeer, Osijek, Báčsky Petrovec).

Pre partnerskú spoluprácu by sa mali vyberať predovšetkým mestá:

- v okolitých krajinách,
- v dostupnej vzdialenosti (cca do 200 - 300 km),
- porovnateľnej veľkosti,
- podobného charakteru (história, osídlenie, hospodárska základňa, rozvinutá kultúra),
- prejavujúce záujem o aktívnu partnerskú spoluprácu (návrh spolupráce – zmluva-aktivity).

Výrazné zlepšenie v oblasti agendy a organizačného zabezpečovania partnerských vzťahov nastáva až v poslednom období, po presune tejto problematiky pod NISYS.

Mestá v zahraničí, s ktorými Nitra v súčasnosti udržiava partnerské vzťahy, môžeme rozdeliť do 3 skupín:

I. Mestá, s ktorými má podpísanú zmluvu o partnerskej spolupráci a partnerská spolupráca má dlhoročný mnohostranný charakter s dobrými perspektívami pre ďalší rozvoj:

1. České Budějovice (ČR):

- dlhoročná spolupráca,
- kontakty obyvateľov miest,
- dobrá dostupnosť,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu,
- jazyková príbuznosť.

2. Zielona Góra (Poľsko):

- dlhoročné kontakty (najmä kultúrna oblasť),
- dobrá dostupnosť,
- jazyková príbuznosť,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu (rozšíriť do ďalších oblastí),

- je potrebné obnoviť zmluvu o spolupráci.

3. Osijek (Chorvátsko):

- rozvoj intenzívnej spolupráce,
- slovenská menšina,
- finančná pomoc Nitry (100 tisíc Sk + stavebný materiál na školu),
- dobrá dostupnosť,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu (EXPO-veľtrh).

4. Spišská Nová Ves (SR):

- domáci partner,
- kontakty obyvateľov miest (Obec Spišiakov, pobočka SPU),
- atraktívna oblasť (Spiš – Tatry),
- dobrá dostupnosť,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu.

5. Naperville (USA):

- intenzívne kontakty (Tomáš Klimek Ward, honorárny konzul SR v USA, E. Wisnosky, vytvorenie Výboru pre partnerskú spoluprácu),
- sťažená dostupnosť (veľká vzdialenosť, vysoké náklady),
- potrebná dobrá znalosť angličtiny,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu formou menších skupín (odborníci, obchodníci, zástupcovia škôl, mimovládneho sektora atď.).

6. Zoetermeer (Holandsko):

- intenzívna spolupráca (bohaté kontakty, projekt N.E.W.S.),
- dobrá dostupnosť,
- potrebné jazykové znalosti,
- perspektívy pre ďalšiu mnohostrannú spoluprácu (najmä z aspektu budúceho vstupu SR do Európskej únie a NATO).

7. Báčsky Petrovec (Srbsko):

- rozvoj spolupráce v posledných rokoch,
- slovenská menšina,
- finančná pomoc Nitry (400 tisíc Sk na internát slovenského gymnázia),
- dobrá dostupnosť,
- perspektívy pre ďalšiu spoluprácu.

8. Jinotega (Nikaragua):

- možná spolupráca v rámci partnerských vzťahov so Zoetermeerom,
- mimoriadne veľká vzdialenosť, vysoké náklady,
- potrebná znalosť španielčiny,
- perspektívy spolupráce v rámci projektu N.E.W.S. (pomoc odborníkov SPU, prípadne obchodná spolupráca, nie klasické partnerské vzťahy).

II. Mestá, s ktorými Nitra nemá podpísanú zmluvu o spolupráci a partnerské vzťahy zatiaľ nie sú rozvinuté:

1. Sumy (Ukrajina):

- nadviazanie kontaktov v roku 1997,
- sťažená dostupnosť (väčšia vzdialenosť – náklady, odlišné pomery),

- potrebné jazykové znalosti (ruština),
- predpoklady ďalšej spolupráce: návštevy delegácií, intenzívne kontakty málo pravdepodobné.

2. Gosford (Austrália)

- kontakty nadviazané pred rokom 1989,
- doteraz nebola obnovená spolupráca,
- v roku 2000 prostredníctvom A. Tureničovej, veľvyslankyne SR v Austrálii tlmočený záujem o spoluprácu s naším mestom,
- v auguste tohto roku má byť podpísaná zmluva o spolupráci.

III. Mestá, ktoré neodpovedajú na naše listy:

Eretria (Grécko):

- návštevy delegácií,
- sťažená dostupnosť (väčšia vzdialenosť, náklady),
- nutná znalosť gréčtiny,
- predpoklady ďalšej spolupráce: návštevy delegácií, príp. obchodné kontakty v oblasti cestovného ruchu.

Uvedený zoznam miest svedčí o tom, že Nitra v posledných rokoch rozvinula skutočne bohaté zahraničné styky. Ich charakter s jednotlivými mestami je však rôznorodý. Rozvoj vzájomných kontaktov na princípoch partnerskej spolupráce, tak ako sa poníma v západnej Európe, si vyžaduje podstatné prehĺbenie vzájomných vzťahov a ich rozšírenie do všetkých oblastí života mesta (školy, dôchodcovia, obchod, atď.). Iba vtedy budú prínosom aj pre Mesto Nitra, aj pre obyvateľov mesta a nebudú viazané iba na konkrétnych predstaviteľov mesta (po ich odchode nastane útlm).

Súčasný počet miest považujeme za príliš veľký (časová a finančná náročnosť vzájomných kontaktov, rôzne chápanie spolupráce). Odporúčame ďalej aktívne rozvíjať partnerské styky s mestami uvedenými v prvej skupine. Až budúcnosť preukáže životaschopnosť vzájomných vzťahov s mestami druhej skupiny. Grécke mesto Eretria neodpovedá na listy nášho mesta, čo svedčí o tom, že nemá záujem o ďalšiu spoluprácu.

Ak chce Mesto Nitra rozvíjať s inými mestami skutočne efektívne a vzájomne prospešné partnerské vzťahy, musí dobudovať svoju organizačnú základňu (kompetentní pracovníci s jazykovými znalosťami, skvalitniť evidenciu a dokumentáciu partnerských vzťahov v NISYS-e), zapojiť do spolupráce čo najviac subjektov v meste a aktívne sa zapájať do spoločných projektov v rámci Európskej únie.

Za členov delegácií do partnerských miest treba vyberať osoby, ktoré majú informácie o doterajšej úrovni vzťahov a pri návšteve partnerov v našom meste sa zapájajú do ich aktivít. Súčasne treba ukončiť nákladné, hromadné návštevy v zahraničí (napr., návštevy členov Mestskej rady v Naperville).

Odporúčame, aby každoročne Mestské zastupiteľstvo v Nitre schvaľovalo plán pravidelných zahraničných aktivít mesta, ako aj ich vyhodnotenie.

9.1. **ÚLOHY MESTA NITRY V OBLASTI PARTNERSKÝCH VZŤAHOV:**

A. Krátkodobé úlohy (2001-2005):

1. Prehodnotiť doterajšie partnerské vzťahy a aktívne partnerské vzťahy ďalej rozvíjať s mestami prvej skupiny, s ktorými má Nitra podpísanú zmluvu o partnerskej spolupráci.

2. Vzťahy s ostatnými obmedziť na príležitostné priateľské kontakty, príp. postupne utlmiť alebo ukončiť (nezáujem o spoluprácu – Eretria, Grécko).
3. Dobudovať knižnicu, stálu expozíciu a informačnú databázu o partnerských mestách a sprístupniť ju verejnosti.
4. Pripravovať spoločné projekty s partnerskými mestami, pri ktorých budú využívané granty poskytované Európskou úniou.
5. Pripravovať ročné a dlhodobé plány partnerskej spolupráce s jednotlivými partnerskými mestami (určenie záujmových oblastí mesta).
6. Zlepšiť spoluprácu so štátnou správou pri organizovaní prezentácií Nitry a Nitrianskeho regiónu v zahraničí.

B. Strednodobé (2001-2010):

1. Rozvíjať Strategický dokument partnerských vzťahov (dlhodobé plány spolupráce s partnerskými mestami).
2. Do aktívnej spolupráce s partnerskými mestami zapájať obyvateľov, organizácie a inštitúcie na území mesta.
3. Vstupovať do spoločných projektov s partnerskými mestami (využívanie grantov Európskej únie a iných nadácií).

10. SOCIÁLNA POMOC

Činnosť mesta Nitra v oblasti sociálnej pomoci vychádza z platnej legislatívy. Je zameraná na zabezpečenie základných životných podmienok pre obyvateľov mesta a pomoc pri riešení zložitých životných situácií, ktoré nastávajú v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov alebo straty schopnosti obyvateľov zabezpečiť pre seba, príp. svoju rodinu základné podmienky pre svoj život.

Po transformácii sociálno-ekonomických vzťahov v našom štáte nastala zmena sociálnej štruktúry obyvateľstva a sociálneho postavenia občanov. Kým v minulosti ekonomické zabezpečenie občanov zo strany štátu bolo dominujúcim, v súčasnosti je jeho zabezpečenie založené na pluralitnom princípe. Východiskovým a základným princípom je ľudská a občianska zodpovednosť každého občana za svoj život, za jeho kvalitu.

V súlade so zákonom č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci a v rámci finančných možností Mesto Nitra poskytuje sociálnu pomoc sociálne odkázaným občanom (opatrovateľská služba, starostlivosť a prevádzka zariadení sociálnych služieb, jednorázové dávky sociálnej pomoci, zabezpečovanie prístrešia občanom, organizovanie spoločného stravovania dôchodcov, vytváranie podmienok pre záujmovú a kultúrnu činnosť prostredníctvom klubu dôchodcov, poskytovanie jednorázových finančných príspevkov právnickým osobám z rozpočtu mesta, poradenstvo pri riešení rodinných a sociálnych problémov).

Výhľad ďalšieho rozvoja v oblasti sociálnej pomoci

Oblasť:	Obdobie:	Finančné prostriedky:
Rozšírenie klubov dôchodcov v mestských častiach:		
- Staré mesto	2002-2003	cca 250 tisíc Sk
- Klokočina III.	2001-2002	cca 250 tisíc Sk
- Chrenová IV.	2002-2003	cca 250 tisíc Sk
- Janíkovce	2002-2003	cca 100 tisíc Sk
- Klokočina	2002-2003	cca 200 tisíc Sk
Zriadenie výdajne stravy pre dôchodcov v mestských častiach:		
- Staré mesto	2002-2003	cca 250 tisíc Sk
- Klokočina III.	2001-2002	cca 250 tisíc Sk
- Chrenová IV.	2002-2003	cca 250 tisíc Sk
- Janíkovce	2002-2003	cca 120 tisíc Sk
- Klokočina	2002-2003	cca 250 tisíc Sk
Zriadenie protialkoholickej záchytnej izby	2003-2005	cca 1 500 tisíc Sk
Rozšírenie útulku pre matky s deťmi	2003-2005	cca 400 tisíc Sk
Zriadenie útulku pre obyvateľov vo veku 15-18 r.	2003-2005	cca 600 tisíc Sk
Zriadenie útulku pre otcov s deťmi	2003-2005	cca 600 tisíc Sk
Zriadenie vývarovne a výdajne stravy pre spoločné stravovanie dôchodcov a sociálne odkázaných občanov	2003-2005	cca 2 500 tisíc Sk

Ďalšie úlohy pre mestá a obce v oblasti sociálnej pomoci sa budú odvíjať od novej organizácie verejnej správy.

11. ŠPORT

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov o obecnom zriadení obec vykonáva, okrem iného, výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí. Predložený

„Výhľad rozvoja mesta Nitry v oblasti športu“ vychádza z ustanovení uvedených zákonov.

Nevyhnutným predpokladom pre rozšírenie a vytváranie ďalších podmienok pre rozvoj športu je majetko-právne vysporiadanie existujúcich športovísk, následne ich dobudovanie a budovanie nových športových zariadení. Pre zefektívnenie ich využitia je potrebné stanoviť systém ich spravovania. Tradičné športové podujatia organizované v meste Nitra je žiadúce naďalej podporovať z mestského rozpočtu. Za prínos a podporu športového diania v našom meste považujeme tiež pokračovanie v organizovaní tradičných športových podujatí, najmä v oblasti tzv. „športu pre všetkých“ (Dni športu a pod.).

OBLASŤ - čo treba riešiť, ciele, úlohy	ČASOVÝ SLED - čo je dôležité, priority, strednodobé, dlhodobé	Výška potrebných finančných prostriedkov + zdroje
--	--	---

MAJETKOPRÁVNE VYSPORIADANIE		
všetkých športovísk	priorita – od tohto sa odvíjajú reálne možnosti rozširovania, dobudovania, údržby a rekonštrukcie existujúcich športovísk	
<u>ŠPORT PRE VŠETKÝCH</u>		
Zlepšenie a vytváranie podmienok pre túto oblasť:		
<u>rekonštrukcie a údržba existujúcich športovísk :</u>		
● údržba a dobudovanie „Telocvične v prírode“, Minigolfový areál Dráčik (Brezový hájik)	2002	cca 1 mil.Sk vlastné
● rozšírenie kúpaliska (Párovské lúky)	2002-2005	cca 3 mil.Sk združ.pr.
● rekonštrukcia, dobudovanie športoviska SPU (za Dominom)	2002	cca 1 mil. Sk združ.pr.
● rozšir. a rekonštrukcie ihrísk (v rámci správy odd. ŽP)	2001-2010	druž.pr. z
● školské športoviská - po doriešení spôsobu ich prevádzky s OÚ v záujme ich využívania pre širokú verejnosť - dobudovanie + údržba	2002-2003	
● Kynek – jazdecký areál – rozšíriť +volejbalové ihrisko		združ.pr.
● Chrenová I – dostavba šport.haly Olympia	2004-2006	30 mil. združ.pr.
<u>vybudovanie:</u>		
● Oddychovo-relaxačné centrum – Párovské lúky	2001-2005	7 mil.Sk združ.pr.
● Centrum oddychu (Borina) – verejné športoviská		
● areál Agrokomplexu + polia za AX – zábavný park + športoviská (golfový areál, minigolf, tenis, pláž.volejbal, sqoush, hokejbal, basketbal, americký futbal+ softbal, zábavný park ...)	2003	cca 60 mil.Sk združ.pr. cca 200 tis.Sk

12. ŠKOLSTVO A VEDA

Úloha mesta:

- ◆ Vytváranie podmienok pre dislokáciu základných škôl, ak je to možné aj v mestských objektoch.
- ◆ Zriaďovanie predškolských zariadení podľa aktuálnej potreby.
- ◆ Spolupráca so školami všetkých stupňov vrátane univerzít.
- ◆ Spolupráca s vedeckými inštitúciami pôsobiacimi v meste.
- ◆ Dôkladné spoznávanie situácie v základnom školstve, sledovanie počtov školopovinných detí, ako príprava pre možné prevzatie kompetencií v základnom školstve.

DIAGRAM

Pozn :

----- Väzba bez kompetencií

Mesto Nitra:

- a) spolupracuje:** so zriaďovateľmi všetkých typov škôl (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ) v otázkach zriaďovania škôl a školských zariadení, úpravy siete škôl a školských zariadení, schvaľovania učebných odborov a študijných zameraní s cieľom dosiahnuť na území mesta Nitry aj jej blízkeho regiónu takú sieť škôl, školských zariadení a vzdelávacích inštitúcií, ktoré vytvoria podmienky pre komplexný a všestranný rozvoj vzdelanosti obyvateľstva a následné uplatnenie získaného vzdelania v zamestnaní,
- b) podporuje:** v rámci svojich kompetencií rozvoj škôl a vzdelávacích inštitúcií týmito formami:
  - záväznými finančnými príspevkami z rozpočtu mesta na fondy mesta Nitry,
  - finančnými príspevkami z rozpočtu pri riešení závažných problémov škôl a vzdelávacích inštitúcií, stav budov, problémy študentských internátov, knižníc ... ,
  - zapájaním škôl do aktivít mesta najmä v oblasti družobných vzťahov, organizovaním vzdelávacích seminárov.... ,
- c) vytvára:** priaznivé podmienky na území mesta pre trávenie voľného času mládeže a študentov, pre rôzne mimoškolské aktivity mladých ľudí zamerané na rozvoj vzdelania a talentu. Za týmto účelom podporí vznik ďalších centier voľného času a klubov pre stredoškolskú a vysokoškolskú mládež a budovanie občianskej vybavenosti na sídliskách – športové, kultúrne a spoločenské strediská umožňujúce zdravý vývoj mládeže.

13. KULTÚRA

Pojem kultúra predstavuje súhrn výtvarných, výsledkov ľudskej činnosti, súhrn materiálnych a duchovných hodnôt utvorených tvorivou fyzickou a psychickou prácou v priebehu vývoja ľudskej spoločnosti, spôsob ich osvojovania, odovzdávania, vytvárania, uchovávaného a rozvíjania.

Kultúrnou politikou prispieva mesto k duchovnému rozvoju svojich občanov vo vzťahu k ich potrebám v rámci mesta, okresu, kraja, regiónu, Slovenska, Európy i sveta.

Ciele a úlohy z hľadiska časového výhľadu, realizácie a stupňa dôležitosti stanovené na základe analýzy:

- Koncipovať rozvoj kultúry mesta Nitry so zreteľom na jej slávnu históriu a osobitné postavenie v dejinách Slovenska, veľkomoravskú a cyrilo-metodskú tradíciu, nadviazať na pozitívny tvorivý vklad minulých generácií a pokračovať v budovaní Nitry ako centra kultúrneho, spoločenského a duchovného života.
- Vytvárať podmienky pre zúšľachtovanie vzťahu ku kultúrnemu dedičstvu, ktoré stimuluje konkrétne skutky podporujúce výrazné kultúrne aktivity pre budúcnosť.
- Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry, všestranne podporovať všetky oblasti kultúrneho života a poskytovať platformu pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu významných podujatí.

Strednodobé úlohy

/2001 – 2005/

1. Postupne zmeniť metodiku tvorby mestského rozpočtu stanovením percentuálneho podielu pre jednotlivé oblasti a určením priorít a foriem podpory. Na základe sledovania vývoja kultúrnych aktivít je potrebné prejsť výlučne na transfery organizáciám a jednotlivcom. Kvalitný výber transferov sa ukazuje ako najvhodnejší stimulačný spôsob podpory kultúrnych aktivít.
2. Pripraviť podmienky pre zriadenie mestského kultúrneho strediska, ktoré postupne prevezme priamy výkon a organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí.
3. Stabilizovať postavenie mestského hudobného telesa. Zabezpečiť stabilný príspevok z mestského rozpočtu, riešiť problematiku priestoru ap..
4. Podporovať činnosť štátnych inštitúcií, ktoré majú mestskú pôsobnosť a výrazne sa podieľajú na rozvoji kultúry Nitry. Mesto Nitra bude participovať na podpore týchto inštitúcií prostredníctvom spoločných projektov príp. úpravou legislatívy smerujúcou k podielu na priamom chode týchto inštitúcií.
5. Podporovať podujatia, ktoré preukázali svoju životaschopnosť a opodstatnenie v kultúrnom dianí mesta Nitry, presadili sa v medzinárodnom či celoslovenskom meradle alebo majú miestny význam a tvoria tradičnú súčasť nitrianskeho kultúrneho života.

Presadzovať myšlienku znovuoobnovenia nitrianskych Dožíniek a spoluprácu s Agrokomplexom.

6. Podporovať rozvoj kultúry na sídliskách /kiná, kluby mládeže, podujatia/, v Hornom meste a v mestskom parku.
7. Označiť kultúrne pamiatky tabuľkami so stručným popisom ich kultúrno – spoločenského významu.
8. Pripraviť podmienky pre osadenie sochy Andreja Hlinku na Triede Andreja Hlinku, sochy Svätopluka na Svätoplukovom námestí a ďalších sôch, resp. súsoší v Centrálnej mestskej zóne.

Dlhodobé úlohy

/2001 – 2010/

1. Hľadať možnosti participácie potenciálnych investorov v oblasti kultúry.
2. Iniciovať vybudovanie nových objektov kultúrnej vybavenosti hlavne na sídliskách a prispieť tak k ich humanizácii a k zlepšeniu podmienok pre kultúrne vyžitie ich obyvateľov.
3. Presadzovať vytvorenie mimorozpočtového fondu na podporu projektov z oblasti kultúry a fondu obnovy kultúrnych pamiatok, ktorý by podporoval záchranu kultúrneho dedičstva a aspoň čiastočne pokrýval náklady vlastníkov kultúrnych pamiatok spojené s reštaurovaním a údržbou.
4. Podieľať sa na archeologickom výskume benediktínskeho a kamaldulského kláštora a následne i na prezentácii výsledkov výskumu a záchrane artefaktov in situ. Podieľať sa na archeologickom výskume opevnenia nitrianskeho hradu a jeho ochrane in situ.
5. Vytvoriť podmienky pre dokončenie mariánskeho súsošia na Hradnom kopci (morový stĺp).
6. V rámci starostlivosti o umelecké artefakty postupne zabezpečovať reštaurovanie poškodených sôch a ďalších umeleckých diel.
7. Zabezpečiť označenie ulíc pamätnými tabuľami venovanými významným osobnostiam, po ktorých sú ulice pomenované.

14. FINANČNÁ OBLASŤ

Základom finančného hospodárstva mesta je rozpočet mesta, ktorý sa zostavuje v zmysle právnych predpisov na obdobie jedného kalendárneho roka. Rozpočet mesta obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy. Rozpočet mesta musí plniť niekoľko úloh:

- je to plán, ktorý zabezpečuje solventnosť mesta tým, že stanoví len tie výdavky, ktoré sú pokryté :
  - a) príjmami, ktoré možno reálne očakávať,
  - b) existujúcimi rezervami,
  - c) úvermi, ktoré možno získať a ktoré je mesto schopné splácať,
- stanovuje priority mesta v rámci úloh a kompetencií samosprávy,
- rozdeľuje zdroje medzi rôzne aktivity mesta a určuje úroveň a smer činností, ktoré je potrebné vykonať v rozpočtovom období,
- určuje (v rámci legislatívne stanovených hraníc) príjmy z daní, poplatkov a ďalších platieb v danom rozpočtovom roku,
- poskytuje súhrnnú informáciu o finančnej situácii a plánoch mesta.

Hlavným trendom v oblasti zostavovania rozpočtov samospráv je tvorba rozpočtu v dvoch prierezoch :

- a) bežný rozpočet (prevádzkový),
- b) kapitálový rozpočet.

Takéto rozpočty by mali obsahovať oddelené odhady kapitálových a bežných príjmov a výdavkov.

Bežný rozpočet by sa mal zostavovať na obdobie bežného kalendárneho roka a mal by obsahovať príjmové a výdavkové položky, ktoré sa každoročne opakujú. Príjmy a výdavky, ktoré sa týkajú dlhšieho obdobia, než je kalendárny rok, sa naplánujú v kapitálovom rozpočte. Príjmy a výdavky kapitálového rozpočtu by mali mať predovšetkým investičný charakter. Takéto delenie rozpočtu na bežný a kapitálový umožní prehľadne analyzovať, na čo sú vynakladané daňové a nedaňové príjmy.

Pri rozdelení rozpočtu na dve časti by pravidelné príjmy mesta t.j. dane a miestne poplatky, poplatky za služby a pod. boli zdrojom bežného rozpočtu.

Jedinými príjmami kapitálového rozpočtu by boli úvery alebo dotácie na investičné projekty alebo príjmy z predaja kapitálových aktív – nehnuteľností.

Základom zdravého hospodárenia je, aby bežný rozpočet bol každoročne schvaľovaný ako vyrovnaný a aby nebola prekročená únosná úverová záťaž mesta.

V oblasti zabezpečenia vyšších príjmov mesta je v budúcnosti potrebné:

1. Prehodnotiť všetky existujúce nájomné zmluvy, s cieľom určenia ceny nájomného podľa trhovej ceny.
Neuzatvárať nájomné zmluvy s minimálnou výškou nájomného, riadiť sa trhovou cenou.
2. Nepredávať majetok mesta, nakoľko predajom majetku sa vyrieši krátkodobá finančná výpomoc. Majetok mesta treba zveľaďovať a prenajímať, čím sa zabezpečí trvalý príjem z nájomného.
3. Po ukončení potrebnej rekonštrukcie objektov pravidelne ročne stanoviť príspevkovej organizácii „Správa majetku“ výšku odvodu príjmu z nájomného do rozpočtu mesta, nakoľko v súčasnosti celý príjem z nájomného majetku mesta je príjmom príspevkovej organizácie Správa majetku.
4. Podporovať a vytvárať podmienky na podnikateľskú činnosť v príspevkovej organizácii Mestské služby, nakoľko Mestské služby by si mali na svoju činnosť z časti zarobiť.
5. Vyvinúť maximálnu snahu pri spracovávaní projektov na získanie finančných grantov zo štátnych fondov a fondov Európskej únie.
6. Prijímať úvery len na investičné akcie.
7. Neustálu pozornosť venovať vymožitelným pohľadávkam. Využívať všetky formy exekučnej činnosti pri vymáhaní daňových nedoplatkov v zmysle zákona č. 511/92 Zb. o správe daní a poplatkov ...
8. Zdokonaľiť informačný systém medzi správcami rozpočtových kapitol a finančným oddelením – mesačné a týždenné plány príjmov a výdavkov, za účelom viazania voľných finančných prostriedkov na termínových bankových vkladoch a denného prehľadu finančného toku.
9. Výdavky rozpočtu mesta vynakladať účelovo, investovať do akcií, ktoré v budúcnosti prinesú mestu príjem (napr. podporovať vysporiadanie majetku mesta).
10. Iniciovať a podporovať návrhy cez ZMOS, ktoré by viedli k novelizáciám zákonov podporujúcich zvyšovanie príjmov obcí.

15. SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU

Vychádzajúc z analýzy stavu usporiadanosti majetku mesta a hospodárenia s ním je nevyhnutné v ďalšom období za účelom jeho zveľadenia a čo najefektívnejšieho využitia rozdeliť činnosť útvarov mesta, zabezpečujúcich hospodárenie s majetkom (referát SMM, príspevkové organizácie) do dvoch etáp. V prvej etape je potrebné zamerať sa na dosiahnutie krátkodobých cieľov a v druhej etape dôsledne rozvinúť dlhodobú koncepciu na zabezpečenie trvalého zdroja príjmov mesta z jeho majetku.

I. Strednodobé ciele (2001-2005)

1. Urýchlené vysporiadanie známeho majetku mesta a jeho zápis na LV mesta.
2. Získanie ďalších nehnuteľností užívaných mestom do jeho majetku spôsobmi nenáročnými na finančné prostriedky (darovanie, zámeny, osvedčenie vlastníctva, vyhľadanie neznámeho neknihovaného majetku ...)
3. Príprava na prechod majetku zo štátu na obce v súvislosti s pripravovanou reformou verejnej správy.
4. Maximálne využiť majetok mesta a vhodnou propagáciou získať z neho čo najvyššie príjmy jeho prenájmom.

II. Dlhodobé ciele (2001-2010)

1. Dobudovanie relaxačného centra pri Mestskom kúpeľi v Nitre v rokoch 2003-2006 s investičným nákladom cca 25 mil. Sk. Vhodnou formou prevádzky je možné zabezpečiť návratnosť tejto investície do 4 rokov, t.j. po roku 2010 by táto prevádzka mohla prinášať zisk cca 9 mil. Sk ročne.
2. Vybudovanie nového oddychovo-relaxačného centra „Párovské lúky“ v rokoch 2001-2005 cudzím investorom. Ide o výmeru cca 22 000 m². Pozemky na tento účel ponúknuť na odpredaj, resp. dlhodobý prenájom formou VOS. Vhodnou výškou nájomného je možné zabezpečiť trvalý príjem pre mesto.
3. Vhodnými zámenami, resp. prikúpením ďalšieho majetku, vytvoriť zaujímavé zoskupenia pozemkov, vhodných pre výstavbu podnikateľských objektov a tieto ponúknuť na zástavbu. V tejto súvislosti by bolo pre mesto vhodnejšie tieto pozemky prenajímať, to však znamená vhodným spôsobom upraviť VZN č. 5/1996 v znení dodatku č. 1 o hospodárení s majetkom mesta v časti ceny za prenájom pozemkov určených na stavbu podnikateľských objektov.
4. Vhodnými investíciami (ide hlavne o budovy) dosiahnuť ich perfektný užívateľsky schopný stav, čo zvýrazní ich atraktivnosť pre využitie formou nájmu.
5. Vytypovať priestory, ktoré sú v súčasnej dobe zastavané stánkami a ponúknuť ich podnikateľom na zastavanie malými, esteticky pre dané prostredie vhodnými stavbami trvalého charakteru v súlade s územným plánom, čím je možné o.i. zvýšiť aj príjem mesta v položke dane z nehnuteľností.

16. PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ

Oblasť podnikateľskej činnosti na území mesta Nitra je zameraná na vytváranie podmienok pre podnikateľskú činnosť a zabezpečenie podnikania pre malých a stredných podnikateľov v rámci platných legislatívnych predpisov. Mesto má povinnosť usmerňovať podnikateľskú činnosť v rámci svojich kompetencií.

Strednodobé úlohy

(2001 - 2005)

- Súčasný stav nezodpovedá v plnej miere potrebám obyvateľov mesta, najmä čo sa týka štruktúry poskytovania služieb, či už v centrálnej mestskej zóne alebo na sídliskách. Podnikateľské aktivity a budovanie nových prevádzkárni je obmedzené vzhľadom na existujúcu kanalizačnú sieť a čističku odpadových vôd, ktorá je v havarijnom stave. Z toho dôvodu je nevyhnutné sústrediť aktivity na dobudovanie týchto zariadení.
- Možnosť ovplyvňovať štruktúru poskytovaných obchodných služieb je obmedzené aj vzhľadom na to, že z majetku mesta boli odpredané nebytové priestory najmä v centrálnej mestskej zóne. V budúcnosti je nutné nebytové priestory v majetku mesta prenajímať a nie odpredávať.
- Je potrebné vytvárať podmienky pre organizovanie trhových akcií a poskytovanie služieb na území mesta. Napr. na Svätoplukovom námestí založiť tradíciu trhov (pri oslavách fašiangov, Divadelná Nitra, vianočné trhy a pod.). Z toho dôvodu treba vypracovať projektovú dokumentáciu, ktorá bude riešiť rozmiestnenie predajných miest (stánkov a stolov), vybudovanie elektrickej prípojky a elektrické rozvody, vodovodnú a kanalizačnú prípojku, postaviť stabilnú tribúnu so ozvučením, doriešiť umiestnenie vianočného stromčeka, výzdoby, reklamných plôch a pod.
- Podobne vypracovať projekt na zabezpečenie príležitostných trhov na Akademickej ulici (napr. počas výstav, veľtrhov organizovaných na výstavisku AX Nitra).
- V týchto súvislostiach je potrebné vyčleniť finančné prostriedky na výrobu nových predajných stánkov, predajných stolov a pívnych súprav. Skvalitnenie trhových akcií pomôže zvýšiť príjmovú časť mestského rozpočtu.
- Pre bezproblémové prevádzkovanie trhových akcií z hygienického hľadiska je nevyhnutné vybudovanie verejných toaliet na Svätoplukovom námestí a zrekonštruovať toalety pod hradom, na Župnom námestí a na Akademickej ulici.
- V oblasti ambulantného predaja je dôležité klásť zvýšenú pozornosť na výber predajného sortimentu najmä v centrálnej mestskej zóne. Povoľovať predaj len ľudovo-umeleckých a remeselných výrobkov, knižných noviniek a pod. Na mestskej tržnici obmedziť predaj textilu, obuvi, elektroniky, uprednostňovať predaj ovocia, zeleniny a kvetov.
- Vo výnimočných prípadoch umožniť krátkodobé predvádzanie nových výrobkov. Kultúrnosť predaja zabezpečiť v predajných stánkoch a prípadne na esteticky upravených stoloch. V centrálnej mestskej zóne môžu byť povolené krátkodobé reklamno-propagačné akcie.

- Podnikateľom umožniť otvorenie novej prevádzkárne z hľadiska funkčného členenia len v súlade s platným územným plánom sídelného útvaru a územno-plánovacími podkladmi.
- Pre naplnenie niektorých funkcií mesta súvisiacich s podnikaním vytvoriť príspevkovú organizáciu, ktorá by zabezpečovala správu športových areálov, ktoré sú vo vlastníctve mesta Nitry a to transformáciou príspevkovej organizácie Mestský kúpeľ. Toto riešenie by malo viesť:
  - k zlepšeniu stavu údržby jednotlivých zariadení,
  - k sprehľadneniu použitých nákladov na údržbu.

Dlhodobé úlohy

(2001 – 2010)

- Realizovať rekonštrukciu letného kúpaliska a zabezpečiť projekt na jeho rozšírenie.
- Vybudovať centrum oddychu na druhom brehu rieky Nitry podľa vypracovanej architektonicko-urbanistickej štúdie, ktorá zahŕňa aj podnikateľské aktivity v oblasti rekreácie a športu.
- Využiť všetky možnosti na vytvorenie legislatívnych podmienok, ktoré umožnia podporovať realizáciu podnikateľských zámerov, ktoré sú v súlade s potrebami obyvateľov a návštevníkov mesta, napr. úľavami z miestnych poplatkov, výhodným prenajímaním nebytových priestorov a pod.
- Cestou Vlády SR a NR SR vyvinúť úsilie, aby v prípade privatizácie Agrokomplexu-Výstavníctvo v Nitre získalo Mesto Nitra minimálny 10-20 %-ný podiel.

17. VÝHLAD ROZVOJA MESTA V OBLASTI VEREJNÉHO PORIADKU A BEZPEČNÉHO MESTA

Východným podkladom na spracovanie tohto materiálu bola „Analýza stavu mesta v oblasti verejného poriadku a bezpečné mesto s poukazom na pozitíva a negatíva“. Určenie strednodobého a dlhodobého výhľadu rozvoja mesta v oblasti verejného poriadku a bezpečného mesta (ďalej len rozvoja mesta) môžeme hodnotiť len z pohľadu mestskej polície a preto je potrebné mať neustále na pamäti § 2 ods. 1 zákona SNR č. 564/91 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov, kde sa hovorí, že cit...*obecná polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných úloh verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce.*

17.1. PREDPOKLADANÝ VÝVOJ VEREJNÉHO PORIADKU V NITRE Z POHĽADU ÚLOH MsP

Ďalší celkový vývoj priestupkovosti závisí na celkovej situácii v meste i v štáte, od ekonomickej situácie obyvateľstva, mesta a štátu, od implementácie negatívnych vplyvov zo zahraničia, od legislatívnych nástrojov daných exekutívnym a represívnym zložkám a od nákladov kladených na prevenciu. Na druhej strane má na počet a vývoj porušovania jednotlivých druhov priestupkov markantný vplyv ich riešenie v predchádzajúcich obdobiach, relatívne malý rast potrebných priestorov na realizáciu dopravy v meste, nárast počtu návštevníkov na výstavách, zmena podielu rómskeho obyvateľstva na celkovej vzorke obyvateľstva, vzrastajúca agresivita občanov s presunom do nižších vekových hraníc a podobne.

Podľa odhadov niektorých druhov priestupkov do roku 2003 (vzhľadom na dynamický vývoj legislatívy v trestnoprávnej oblasti nie je možné určiť dlhodobější časový výhľad) predpokladáme nárast počtu priestupkov :

1. V oblasti dopravy podľa § 22 zákona o priestupkoch a nárast ostatných druhov priestupkov najmä podľa § 24 zákona o premávke na pozemných komunikáciách zo 4500 v roku 1999 na cca 5800 priestupkov v roku 2003. Na mieru rastu porušení zákazov zastavenia i na ostatné porušenia (státia na výbočiskách autobusov, prechodov pre chodcov, na vyhradených parkoviskách, na chodníkoch) má najväčší vplyv prehustenie premávky v meste. Postupne dávane kompetencie mestským políciám v oblasti riešenia priestupkov v doprave nemôžu bez komplexného budovania ciest a parkovísk principiálne zastaviť tento objektívny rast priestupkov v oblasti dopravy, ale len v miere primeranej počtu pracovníkov MsP len spomaliť.
2. V oblasti ochrany verejného poriadku podľa §47, §49 a VZN 3/92.

17.2. MOŽNÉ FORMY ORGANIZÁCIE VÝKONU SLUŽBY

V súčasnej dobe všeobecného rastu počtu priestupkov a trestných činov zohľadňujúc finančné a legislatívne možnosti mesta je racionálne v budúcnosti uvažovať nad nasledujúcimi reálnymi možnosťami rozvoja mestskej polície ako poriadkového orgánu samosprávy :

1. **Možnosť - nemeniť počet pracovníkov MsP** a dôsledne trvať na prerozdelení a následnom plnení úloh v zmysle zákona o obecnej polícii a o policajnom zbore. V praxi to znamená prednostne sa zameriavať na plnenie úloh kladených na MsP všeobecne záväznými nariadeniami a napr. statickú dopravu riešiť len v obmedzenej miere.

Výhody :

- * minimálny nárast finančných prostriedkov len v miere zohľadňujúcej infláciu a valorizáciu.

Nevýhody :

- * vysoká pravdepodobnosť nárastu problémov najmä so statickou dopravou v strede mesta a počas výstav s následkom všeobecného zhoršenia podmienok existencie v meste,
- * spomalenie rozvoja kontaktov MsP s VMČ i v naviazanosti na občanov s následkom neefektívneho pridelenia viacerých VMČ tým istým pracovníkom MsP,
- * pri ďalšom predpokladanom náraste volaní na núdzové volanie MsP tel. číslo 159, pri zákonne danej požiadavke na činnosť MsP v oblasti prevencie a zabezpečenia preškolenia pracovníkov MsP v zmysle novely zákona o obecnej polícii je reálne možný čiastočný ústup od jestvujúcej spolupráce s niektorými VMČ a všeobecné zhoršenie situácie v oblasti verejného poriadku.

2. Možnosť - postupne pomaly zvyšovať počet pracovníkov MsP s ich súčasným viazaním sa na jednotlivé VMČ podľa konkrétnych požiadaviek tak, ako sa to deje v súčasnej dobe v zmysle koncepcie rastu počtu pracovníkov MsP schválenej MZ. Daná možnosť sa javí v súčasnej dobe ako najreálnejšia.

Výhody :

- * postupný, primeraný, no nie výrazne skokovitý nárast potreby finančných prostriedkov na činnosť MsP vrátane zohľadnenia inflácie a valorizácie,
- * možnosť ďalšieho rozvoja tesnejšej spolupráce s VMČ hlavne na sídliskách Klokočina a Chrenová i napriek predpokladanému nárastu volaní na tel. číslo MsP 159 a iných, v ročnej správe za rok 1999 uvedených predpokladaných možností nárastov riešení priestupkov v činnosti MsP,
- * možnosť začať postupne plniť úlohy v oblasti prevencie v zmysle zákona o obecnej polícii platnej od 1.1.2000,
- * možnosť začať postupne realizovať preškolenie pracovníkov MsP v zmysle novely zákona o obecnej polícii bez markantného obmedzenia činnosti MsP v priebehu rokov 2000 – 2003.

Nevýhody :

- * vlastný určitý nárast potreby finančných prostriedkov podľa počtu prijatých pracovníkov MsP.

3. Možnosť - skokom zvýšiť počet pracovníkov MsP a realizovať projekt Bezpečné mesto typu Košice, (t.j. na určitú plochu časti mesta, zvyčajne centra mesta a na každej ulici tejto vyčlenenej plochy realizovať 24-hodinový výkon služby prostredníctvom jednočlenných hliadok).

Výhody :

- * nárast počtu pracovníkov MsP vedie k zvýšenému počtu hliadok na uliciach a teda aj k následnému rastu preventívnej činnosti,
- * v prípade tejto alternatívy je možná operatívna forma spolupráce s VMČ s následným okamžitým plnením požiadaviek jednotlivých VMČ,
- * v prípade realizácie alternatívy projektu Bezpečné mesto typu Košice je možno na určitú dobu vo vyčlenenej časti mesta štatisticky výrazne znížiť páchanie protispoločenskej činnosti (hlavne priestupkov a trestných činov).

Nevýhody :

- * po určitom čase hrozí reálna možnosť presunu kriminality (teritoriálnej, časovej, taktickej,...) hlavne na Klokočinu a Chrenovú, ktorej dôsledky sa budú musieť následne operatívne riešiť,

- * neracionálnosť realizácie projektu Bezpečné mesto ak sa nerealizuje v plnej miere,
- * neúmerne vysoký nárast potreby finančných prostriedkov na zabezpečenie rozvoja a činnosti MsP.

17.3. PREVENTÍVNO-VÝCHOVNÉ A PREVENTÍVNO-REPRESÍVNE OPATRENIA MsP V RÁMCI JEJ ČINNOSTI

Účelom realizácie preventívnych pôsobení je snaha zmeniť zmýšľanie občanov hlavne v oblasti správania sa na verejnosti, v oblasti medziludských vzťahov, v oblastiach ochrany vlastného a cudzieho majetku, dodržiavania zákonov, vyhlášok a VZN.

Polícia musí vplývať v oblasti prevencie na občanov z pohľadu ich veku a skúseností a preto:

a / je neodmysliteľnou súčasťou práca s deťmi a školskou mládežou. Cieľom programu je naučiť deti vždy nájsť alternatívne a súčasne atraktívne riešenia pre svoje problémy, ktorých realizácia nebude porušovať zákon.,

b/ je potrebné pre ochranu dospelých realizovať systematickú informačnú kampaň ako sa nestat' páchatel'om alebo obeťou trestného činu,

c / sú do program prevencie zaradení aj občania dôchodkového veku z dôvodu ich zníženej schopnosti registrovať príliš rýchle zmeny spoločnosti, rast arogancie a brutality charakteristické pre túto dobu, čím patria medzi najzraniteľnejšiu skupinu občanov.

Vo vlastnej príprave pracovníkov MsP v oblasti prevencie je nevyhnutné :

• zdokonaľovať zamestnancov MsP sa v cudzích jazykoch aspoň v základnej komunikačnej zručnosti,

• zabezpečiť psychológa v oblasti preventívne - vzdelávacích programov a pre prípravu policajtov v oblasti základných znalostí z psychológie zámkrov, komunikácie s obyvateľstvom a s problémovým okruhom osôb (maloletí a mladiství delikventi, bezdomovci, rómske etnikum a pod.),

• aplikovať najnovšie informácie zo sveta v oblasti prevencie a doplniť nimi už pripravovaný program prevencie kriminality ich aproximáciou na naše podmienky z ucelených jestvujúcich programových systémov.

Svoj diel práce v oblasti prevencie subsidiujúci so snahami MsP môže realizovať i mesto hlavne :

• aktivizáciou povedomia občanov, nakoľko považujeme mieru pôsobenia niektorých záujmových skupín a spoločenstiev v oblasti prevencie v porovnaní s ich možnosťami a vplyvom v našom meste za nedostatočnú (napr. pôsobenie cirkevných spoločenstiev majúce veľkú rezervu hlavne v pôsobení mladých duchovných, pôsobenie skautov pracujúcich prevažne s mládežou z hľadiska kriminálnej prevencie najmä v oblasti ochrany životného prostredia a využitím aktivít rôznych záujmových skupín sústredujúcich okolo seba hlavne mládež - In Line klub, Baseball klub, Paintball klub a pod.).

• pri hľadaní ciest dostatočného využitia kvalifikovaných lektorov z radov nezamestnaných absolventov vysokých škôl, ktoré ponúka viacero výhod takéhoto riešenia :

- zníženie nezamestnanosti mladých kvalifikovaných ľudí,
- využitie vedomostí v odbore, ktorý študovali,
- veková primeranosť k cieľovej skupine,
- poznanie myslenia cieľovej skupiny,
- nakoniec následné zníženie kriminality cieľovej skupiny.

- ▮z dôvodu rastu priestupkovosti v samotnom centre súčasným vykonávaním viacerých špecifických aktivít (parková a odťahová služba) sa pri súčasnom stave pracovníkov MsP značne oslabuje činnosť v oblasti zabezpečenia verejného poriadku, ochrany majetku a životného prostredia v centre mesta. Preto je v ďalšom období potrebné vo všetkých okrskoch zabezpečiť rast počtu pracovníkov MsP za účelom rozšírenia počtu hliadok, ktorých aktivity budú zamerané najmä na dodržiavanie záverečných hodín problémových zariadení, na kontrolu miest majúcich ako dôsledok svojej činnosti negatívny vplyv na verejný poriadok, na získavanie informácií o stave verejného poriadku v príslušnom rajóne i na udržiavanie styku s verejnosťou a s VMČ,
- ▮bude nevyhnutné zabezpečiť zriadenie stanice MsP aj na okrsku Chrenová z dôvodu priestorového obmedzenia v budove MsP na Cintorínskej ulici a z hľadiska operatívnejšieho a ekonomickejšieho prístupu na pridelený rajón,
- ▮v ďalšom období pokladáme za vhodné vytvoriť tzv. rýchle motorizované zásahové hliadky, ktorých činnosť bude spočívať v ochrane objektov napojených na pulty centrálnej ochrany, v realizácii predvedenia osôb podozrivých zo spáchania priestupkov alebo trestných činov za účelom podania vysvetlenia, na predvedenie páchatel'ov trestných činov zadržaných na mieste činu, zadržaných osôb na pátraní a ďalších osôb, ktorých predvedenie alebo doprovod je v zmysle zákona potrebný,
- ▮v ďalšom období pokladáme za vhodné vytvoriť stabilnú výjazdovú hliadku pri oddelení objasňovania priestupkov (dokumentačné hliadky), čím sa nepomerne rýchlejšie skráti doba potrebná na úkony vyplývajúce z činnosti objasňovania už zadokumentovaných priestupkov.

17.4. LEGISLATÍVNO-ORGANIZAČNÉ OPATRENIA MsP V RÁMCI JEJ ČINNOSTI

Na základe analýzy súčasného stavu mesta v oblasti verejného poriadku a bezpečného mesta boli mestskou políciou špecifikované problémy, ktoré sťažujú prácu a znižujú objasnenosť priestupkov :

- ▮prínosom pre prácu mestskej polície by bolo zjednotenie tlačív používaných mestskými políciami v rámci celej republiky, čo by malo pozitívny dosah na orgány prejednávajúce priestupky,
- ▮prínosom by bola zmena súčasnej platnej legislatívy v oblasti rozšírenia kompetencií MsP na riešenie priestupkov, ktoré môžu pracovníci MsP riešiť len oznamovacou povinnosťou najmä podľa § 22, 24, 52 zákona NR č. 215/96 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách (v súčasnej dobe MsP znáša všetky náklady spojené so zadokumentovaním a odoslaním takéhoto typu priestupkov na príslušný dopravný inšpektorát, výnos uložených pokút je príjmom štátneho rozpočtu a nie mesta),
- ▮legislatívna zmena je potrebná aj v kompetencii na použitie technických prostriedkov na zabránenie odjazdu motorového vozidla v prípadoch porušenia VZN mesta, napr. pri parkovaní na verejnej zeleni a pod.,
- ▮z dôvodu narastajúceho počtu priestupkov a zvyšujúcich sa požiadaviek na spracovanie štatistických informácií a vypracovanie výstupných zostáv je potrebné zmodernizovať nielen počítačovú sieť MsP, ale aj jej programové vybavenie, pričom v súčasnosti prichádzajú do úvahy programy súhrnne spracovávajúce agendu mestskej polície.

17.5. TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE MsP

Technické vybavenie mestskej polície môžeme rozdeliť na :

a/ **vystrojenie** jednotlivých pracovníkov MsP, kde z dôvodu maximálneho šetrenia peňažnými prostriedkami je čiastočným riešením zabezpečovanie potrebného množstva a sortimentu lacnejšieho výstrojného materiálu v centrálnom sklade výstrojných súčiastok pre mestské polície, čím odpadá potreba rezerv výstroje v sklade MsP a vzniká možnosť získania množstevných zliav,

b/ **vyzbrojenie** jednotlivých pracovníkov MsP, kde je potrebné v budúcnosti :

- * z dôvodu potreby predĺženia životnosti akumulátorov do vysielaciek kúpiť zariadenie na ich nabíjanie s možnosťou odstránenia pamäťového efektu,
- * vybaviť minimálne zásahové a dokumentačné hliadky prenosným počítačom vybaveným policajným informačným systémom vrátane tlačiarne,
- * postupnou obmenou zmeniť dnes používaný kaliber 9 mm Browning zbraní MsP minimálne na kaliber 9 mm Luger z dôvodov zastavujúceho účinku daného typu streľiva,

c/ **technické zabezpečenie** činnosti MsP ako celku, kde je potrebné :

- * zakúpiť zariadenie typu Audiostream, ktoré umožňuje digitálne zaznamenávať hovory z rádiostanícií a telefónov,
- * prepojiť MsP s MsÚ za účelom využitia špecifických vrstiev Geografického informačného systému mesta mestskou políciou,
- * prepojiť sieť MsP na Cintorínskej ulici so sieťou MsÚ a s počítačmi MsP na Klokočine (súčasne je potrebné na Klokočine doplniť počet počítačov na mieru primeranú počtu pracovníkov slúžiacich na Klokočine),
- * prepojiť jednotlivé mestské polície pomocou internetu s možnosťami prenosu veľkého množstva špecifických informácií - evidencia motorových vozidiel, evidencia hľadaných osôb a odcudzených vozidiel, atď.,
- * vybaviť zásahové vozidlo umiestnenou kamerou vo vnútri služobného motorového vozidla z dôvodov bezpečnosti hliadky (ako psychologická brzda) a na vlastné monitorovania zásahu (podporný materiál),
- * realizovať monitorovací kamerový systém na miestach s vysokou mierou páchania priestupkov,
- * uvažovať o montáži výstražných svetelných zariadení (majákov), na ktorých je umiestnené doplnkové svetlo "STOP",
- * prideliť rádiový kmitočet na použitie vysielaciek, ktorý by nebol pridelený iným organizáciám a bol by určený výhradne pre potreby konkrétnej mestskej polície,
- * zabezpečiť plynulú obmenu služobných psov vyradených z dôvodov veku. Z dlhodobého hľadiska je racionálne v súčinnosti s inými mestskými políciami zriadiť výcvikové stredisko pre služobnú kynológiu a prijať celoslovensky platný skúšobný poriadok pre služobnú kynológiu mestských polícií.

17.6. NÁVRH VŠEOBECNÝCH OPATRENÍ POTREBNÝCH PRE ČINNOSŤ MsP

Z pohľadu MsP a rastu jej efektívnosti doporučujeme :

- * na vyšpecifikované miesta mestskou políciou umiestniť stabilné zberné nádoby a VOK-y na miesta s najväčším výskytom sezónneho vytvárania sa opakovaných skládok a znečisťovania verejného priestranstva,

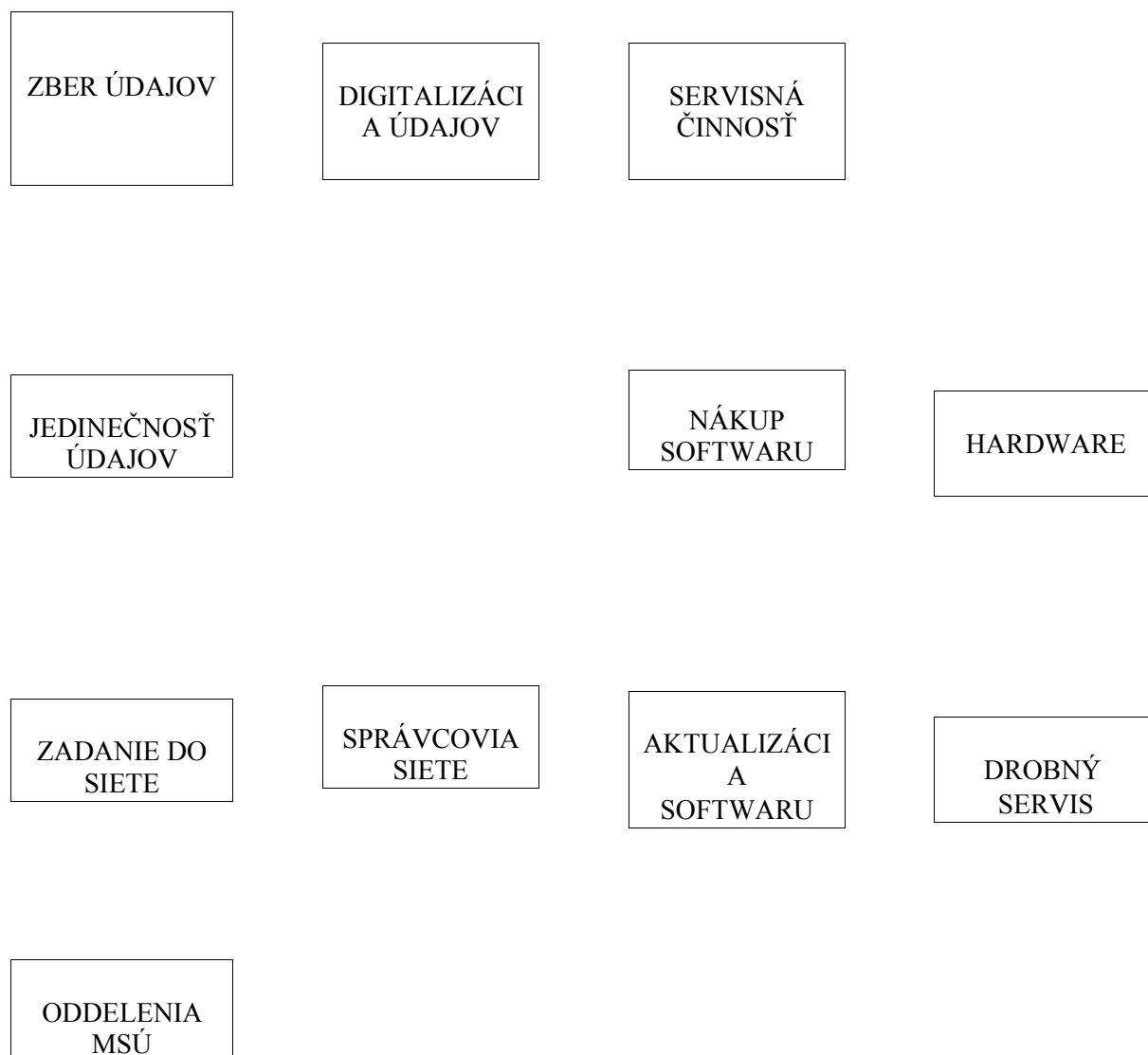
- * zabezpečiť stabilné a pravidelné prevádzkovanie sociálnych zariadení slúžiacich pre občanov a návštevníkov mesta a informovanosť občanov o ich umiestnení napr. formou piktogramov,
- * vytvoriť predĺženú CPZ o ulice Farská, F.Mojtu a Štefánikova tr. po križovatku Štúrova so Štefánikovou tr.,
- * zväčšiť kapacitu parkovacích miest v obytných zónach a uvažovať o celosídľiskovom zariadení obytných zón,
- * v spolupráci s Okresným dopravným inšpektorátom PZ vypracovať projekt v oblasti dopravy riešiaci distribúciu vozidiel na území celého mesta a plne zainteresovať do riešenia tejto situácie Výstavníctvo AX,
- * zabezpečiť zmluvného partnera mesta Nitra za účelom operatívneho odstraňovania vrakov, ktorý bude vlastníkom priestorov na odkladanie odtiahnutých vrakov automobilov,
- * zabezpečiť zriadenie záchytnej izby opilcov,
- * uvažovať o zapojení spoločného informačného operačného a koordinujúceho centra, sústreďujúceho informácie a núdzové hlásenia nielen od PZ, ale i od MsP alebo požiarného zboru, vybaveného nielen službukonajúcim policajtom, ale i psychológom.

18. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Úloha mesta:

- zabezpečiť digitalizáciu údajov, podkladov a informácií agendy MsÚ,
- zabezpečiť aktualizáciu údajov pre potreby vybavovania podnetov obyvateľstva a vydávania stanovísk mesta k činnostiam, kde je to vyžadované,
- zabezpečiť prepojenie informácií medzi jednotlivými oddeleniami prostredníctvom siete,
- zabezpečiť jednoznačnosť údajov.

DIAGRAM

Krátkodobé perspektívy:

Hardware:

- dokončiť výmenu PC pracujúcich pod OS DOS za výkonnejšie Pentia pracujúce v prostredí Windows,
- výmena ihličkových tlačiarňí za laserové príp. atramentové (ak je potreba farebnej tlače),
- doplniť PC do kancelárii, ktoré doteraz nemajú PC.

Software:

- dokončiť nasadenie SW podľa súťažného návrhu fy. Cora,
- nakupované PC vybaviť licenčným softvérom,
- upgrade licenčného softvéru,
- GIS a DTM– ďalší rozvoj a postupné dokončenie celého územia mesta,
- prepojenie s MIS-om v agendách, ktorým prezentácia dát na mape uľahčuje kontrolnú činnosť,
- dopracovať grafiku internetovej stránky a zabezpečiť aby jej aktualizáciu bola možná pracovníkmi úradu.

Dlhodobé perspektívy:

1/ Hardware

V súlade so svetovým rozvojom informačných technológií zabezpečiť výmenu morálne a výkonovo starnúceho hardvéru pravidelným investovaním do jeho nákupu v 4 alebo 5 ročných cykloch, kedy sa každý rok vymení 1/4 a lebo 1/5 všetkých PC.

Tento spôsob sme použili posledné dva roky, keď sa každý rok vymenilo po 20 PC. Z hľadiska nároku na množstvo financií je to výhodné. Pre správu systému a užívateľov však rozdielnosť výkonov PC prináša určité komplikácie, napr. v súčasnosti sú v používaní (s výnimkou 486 s MS DOS) najstaršie PC s Windows typu P 100 MHz s 32 MB RAM W95 a súčasne P III 550 MHz s 64 MB RAM W98.

V takom istom intervale je vhodné uvažovať s obmenou serverov.

Výmena tlačiarňí môže prebiehať v dlhších intervaloch podľa opotrebenia.

2/ Aplikačný softvér

- a/ Ďalší rozvoj MIS-u podľa potrieb jednotlivých oddelení v zmysle meniacej sa legislatívy.
- b/ Pripojenie do Centrálného registra obyvateľstva (CRO) v zmysle projektu štátneho informačného systému (ŠIS). Tento projekt sa bude podľa dostupných informácií ukončovať v rozpätí nasledujúcich 2 rokov.
- c/ Po schválení reformy verejnej správy a presune kompetencií na samosprávy bude potrebné integrovať presunuté agendy do MIS-u.
- d/ Po schválení vstupu do Európskej únie bude potrebné urobiť korekcie možno radikálne zmeny nášho systému v zmysle aproximovanej legislatívy SR

3/ Digitálna knižnica

Vybudovanie pracoviska pre rýchle skenovanie dokumentov, ktoré vstupujú cez podateľňu na mestský úrad. Vytvoriť digitálnou knižnicu do ktorej by boli dokumenty systematicky ukladané. Táto knižnica by bola prepojená s evidenčným systémom písomností a využívala sa podľa pridelených práv na úrade prípadne pre mestské organizácie a poslancov.

4/ Infokiosky

V spolupráci s NISYS-om vybudovať informačné kiosky. Tieto kiosky by mali poskytovať cez dotykové monitory informácie potrebné pre vybavenie rôznych rozhodnutí na mestskom úrade, informácie umiestnené na internetovej stránke MsÚ a a tiež informácie turistického charakteru.

V prvom kroku by sa mohli realizovať kiosky iba na v budove Mestského úradu v Nitre a NISYS-e. Neskôr po overení aj v meste.(napr. stanice , univerzity, banky a pod.)

5/ Prepojenie mestských organizácií

Zatiaľ neexistuje ani bezdrôtové ani pevné prepojenie na žiadnu mestskú organizáciu.

a/ Analýza toku údajov, ktorá dá informáciu, čo očakávajú jednotlivé organizácie od prepojenia a aké informácie môžu poskytnúť do spoločného systému.

b/ Systém, ktorý by dané informácie spracoval (najlepšie integrácia do stávajúceho).

c/ Technické riešenie prepojenia.

Na výmenu materiálov, ktoré sa predkladajú do MR a MZ by postačovalo spojenie cez internet pomocou e-mail-ovej pošty.

Aby však mohlo prísť k zdieľaniu dát, a realizácii uvedenej v bodoch a/, b/, c/ musí sa zabezpečiť k o o r d i n á c i a rozvoja informačných systémov v organizáciách, ktorých by sa to týkalo. Vybavenie počítačovou technikou. Hlavne však štandardným softvérom aby pri výmene dokumentov nebola potrebná konverzia a ak konverzia, tak iba taká pri ktorej neprichádza k zmene formátov dokumentov.

Momentálne iba Mestská polícia využíva údaje evidencie obyvateľstva, psov a uznesení v podobe DOS-ovských aplikácií. Toto riešenie skončí po celkovom nábehu systému od firmy CORA a bude potrebné koncepčne vyriešiť prístup MsP k údajom z MsÚ v zmysle bodov a/,b/,c/.

Prioritne bude treba riešiť prepojenie NISYS-u a Mestskej polície.

Prepojenie ďalších organizácií po realizácii reformy verejnej správy a samosprávy, by mohlo byť realizované podľa vzniknutých potrieb výmeny príp. zdieľania údajov.

6/ GIS

Vektorová katastrálna mapa spracovaná v ArcInfo. Inžinierske siete DTM sú spracované v Microstation a pre použitie v GIS-e sú konvertované do vrstiev ArcView. Bude potrebné rozhodnúť o platforme, ktorá bude dlhodobo používaná a schopná prepojenia s MIS-om. Ideálne riešenie z hľadiska nezávislosti platforiem sa javí nasadenie Spatial Data Engine (SDE), ktorý dokáže interpretovať dáta z rôznych platforiem a z pohľadu užívateľa interpretuje dáta jednotne.

7/ Vzdelávanie

Jednou z podmienok prijatia nového zamestnanca na MsÚ by malo byť ovládanie práce na počítači. Tieto schopnosti by mali byť preverené pri vstupnom pohovore.

Úrad by mohol vykonávať pre zamestnancov pravidelné školenia na nový softvér aspoň raz do roka za podmienky, že by sa zakúpilo 4 alebo 5 ks PC, a zriadila by sa školiaca miestnosť napr. 204. Školenia by mohli viesť pracovníci odd. informatiky.

PC by zároveň slúžili ako rezerva v prípadoch porúch.

8/ Finančné náklady

Na prevádzku a celej siete MsÚ pozostávajú:

- obmena hardvéru,
- údržba a opravy hardvéru,
- upgrade štandardného softvéru,
- poplatkov za podporu aplikačného softvéru,
- nákup nových modulov aplikačného softvéru,
- spotrebný materiál, tonery, mag. nosiče,
- telekomunikačné poplatky.

Aby úrad dokázal efektívne využívať informačný systém a držať krok s vývojom informačných technológií, odhadujem ročné finančné náklady medzi 1% - 2% rozpočtu mesta, čo v súčasnosti predstavuje 2,5 – 5 mil. Sk. Po reforme verejnej správy a presune kompetencií na obce bude túto čiastku potrebné prehodnotiť, nakoľko rozpočet mesta môže byť iný a môžu vzrásť aj nároky na zabezpečenie výkonu kompetencií výpočtovou technikou.